יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 287	לאדז, דאנערשטאג, כ״ו כסלו תרצ״ד	עלפטער יאהרגאנג	Łódź, Czwartek, 14 grudnia 1933 r.	№ 287

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

דאלאר ווערט דערווייל ניט סטאביליזירט

פאריז, 13 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות פון ניו־יארק, ענטשפרעכן נישט דער ווירקליכקייט אלע קלאנגען, אז רוזוועלט זאל האבן בדעה בקרוב צו סטאביליזירן דעם קורס פון דאלאר — טראץ די מעלדונגען פון דער פרעסע.

פוילישער קאנסולאט אין באמביי

באמביי, 13 (ספ. טעל.)

מחמת דער איבאגוראציע פון דעם פוילישן קאנסולאט אין באמביי, האט דער פוילישער קאנסול, ד״ר באנאשינסקי געמאכט אין דעם קאנסולאט א פייערליכע אויפנאהמע. אין וועלכער עס האבן אנטייל גענומען אן ערך 100 פערזאן — סיי אייראפעער סיי הינדוסען.

דער פוילישער קאנסול האט געלויבט וועגן די גרויסע דערגרייכונגען, וואס פוילן האט א דערגרייכונגען אין די 15 יאהר פון איהר עקזיסטענץ דער רעדנער האט אינטערעסירט־אן די שלום־טענדענצן פון דער פוילישער פאליטיק.

ט'איז „מקבל פנים" דעם דייטש! אמבאסאדאר אין אמעריקא

ניו־יארק, 13 (ספ. טעל.)

בעת דער דעקלאראציע פון דעם דייטשן אמבאסאדאר ד״ר לוטער אין דעם קאלומבישן או ניווערזיטעט זענען אויסגעבראכן סקאנדאלען מצד די ראדיקאלע סטודענטן־פארבאנדן. פאליציי האט געמוזט אינטערווענירן און האט ארורגעפיהרט א סך ארעסטן.

דער אמעריקאנער אמבאסאדאר אין מאסקווע

מאסקווע, 13 (ספ. טעל.)

היינט ביטאג האט דער ערשטער אמעריקא־נישער אמבאסאדאר, בוליט, איבערגעגעבן אין קרעמל זיינע פולמאכט־בריף דעם פרעזעס פון צ. ק. ה. קאלינין, אין דער אנוועזנהייט פון ליט־ווינאוו'ן און קרעסטינסקין.

אין שפאניע איז שוין פול־שטענדיג רוהיג

מאדריד, 13 (ספ. טעל.)

דער אינערן־מיניסטער האט דעקלערירט פאר זשורנאליסטן, אז אין גאנץ שפאניען הערשט שוין רוה. פאליציי ליקווידירט נאך קליינע צוזאמענ־שטויסן.

פון דער צווייטער זייט איז מען מודיע, אז פון דער טורמע אין בארצעלאנא זענען אנטלאפן 58 פאליטישע ארעסטאנטן. עס זענען אויך אנטלאפן 21 ארעסטאנטן פון דער שיף „אר־רוגוואי".

מכוח וואס האט היטלער גערעדט מיט'ן אמבאסאדאר פאנסע

פאריז, 13 (ספ. טעל.)

די האוואס־אגענטור איז מודיע:

לויט דער מיינונג פון גוט אינפארמירטע קריי־זען קאנען די בצוואנישע בעת'ן געשפרעך צווי־שען היטלערן און פאנסע'ן פארגעשטעלט ווערן בקיצור אויף אזא אופן: פראנקרייך און דייטש־לאנד קאנען אליין נישט לעזן — נישט די פראגע פון סאאר־געביט און נישט דעם ענטוואפענונגס פראבלעם.

רעגינא קאפלאן איז פערמשפט אויף 15 יאהר טורמע

קאברין, 13 (ספ. טעל.)

דער פינסקער קרייז־געריכט האט אויף זיין ארויספאהר־סעסיע אין קאברין בעטראכט דעם ענין רעגינא קאפלאן, וועלכע איז בעשולדיגט געווארן אין דעם, אז אלס קאמוניסטקע, האט זי דעם 4 אויגוסט ה. י. דערפיהרט צו אנ'אנפאל אויף א פאליציי־פאסטען אין גאראשיאלקי.

מידוע איז דער ענין בעטראכט געווארן דורך א שטאנד־געריכט און איז איבערגעשיקט גע־ווארן אין א געוועהנליכן געריכט.

דאס געריכט האט פערמשפט רעגינא קאפ־לאן אויף 15 יאהר טורמע און אפגענומען ביי איהר די בירגערליכע רעכט אויף 10 יאהר.

די אדוואקאטען טראגען אריין אנ'אפעלאציע.

לייענט אין מארגענדיגען נומער

ווער עס וועט אליין אנטיילנעה־מען אין פראגראם פון דער

פייערליכער אקאדעמיע

לכבוד דעם יובל פון

משה בראדערזאן

איהר וועט מודה זיין, אז ער איז

פעסט פון ליטעראטור און קונסט

קומט פאר איינמאל אין יאהרען

די אקאדעמיע קומט פאר

מיטוואך, דעם 20־טען דעצעמבער,

(לעצטער טאג חנוכה)

אין פילהארמאניע־זאל

די פראקוראָרען אין לייפציג האבען געהאלטען די בעשולדיגונגס־רעדעס

לייפציג, 13 (ספ. טעל.)

היינט זענען נאך פעהרערס געווארן ענליכע עדות, און דימיטראוו האט ווידער געמאכט עטליכע הארבע אנצוהערענישען, וואס האבען ארויס גערופען שארפע ענטפערס פונ'ם געריכטס־פארזיצער.

ביי דער אלגעמיינער שפאנונג האט בעקומען דאס ווארט דער אויבערפראקוראר ד״ר ווערנער, וועלכער האט קודם כל אויסגעזאגט זיין גרימצאר'ן אויפ'ן „ברוינעם בוך". דערנאך האט ער שארף קריטיקירט די לאנדאנער יוריסטישער קאמיסיע. לויט זיין מיינונג האט די שרפה פון רייכסטאג געזאלט זיין דער סיגנאל פון דער דייטשער קאמוניסטישער פארטיי פאר א רעוואלוציע. ער האט דערנאך ברייט ארומגערעדט די פאליטישע טעטיגקייטען פון וואן־דער־לובען, און די טעטיגקייט פון דער דייטשער קאמוניסטישער פארטיי, די קאמוניסטען — מאכט דער פראקוראר זיין אויספיהר — האבען געהאט וואס צו פערלירען, און די שרפה איז פאר זיי געווען די איינציגע מעגליכקייט, פון וועלכער די האבען געוואלט גע־קאנט ציהען רעאלע נוצען.

די רעדע האט געדויערט 4 שעה און האט קיין איבערראשענדען מאטעריאל אין פראצעס נישט אריינגעבראכט.

עס האט אויך גערעדט דער פראקוראר פא־ראסיוס, וועלכער האט אין דער הקדמה דעקלערירט אז זיין אויפגאבע איז בלויז צו מאכען פארן טריבונאל וואן־דער־לובעס טאט. אין בולגאר'ן, זאגט ער, איז ענטשטאנען דער פארברעכערישער געדאנק, וועל כען דער האלענדער האט זיך אונטערגענומען צו רעאליזירען.

לייפציג, 13 (ספ. טעל.)

כאראקטעריזירענדיג אין אלגעמיינע שטריכן די רעדעס פון ביידע בעשולדיגער, דארף מען פעסטשטעלען, אז אין זייערע אויספיהרען האבען זיי, אין דער קלענסטער מאס אפילו, נישט ארויסגעוויזען די מיטשולדיגקייט פון טארגלער'ן און די בולגאר'ן.

דימיטראוו האט צופרידען זיך געריבען די הענד, און צושאקלענדיג אפט מיט'ן קאפ ארויס געוויזען זיין צופרידענהייט, וואס עס ווערט בולט אויפגעקלעהרט די אומשולדיגקייט פון איהם און זיינע חברים.

קאנסטיטוציע־פראיעקט פון בעבע

ווארשא, 13 (טעלעפאניש)

דאס פרעזידיום פון בעבע־קלוב האט צונויפ־גערופען א פלענאר־זיצונג פון זיינע מיטגלידער אויף מארגען 10 אינדערפריה, בכדי ארומצורעדען דעם קאנסטיטוציע־פראיעקט, וועלכער איז במעט פעסטגעשטעלט געווארן אויף די פערטרויליכע זיצונגען ביים פרעזעס סלאוועק.

די מארגענדיגע בעראטונגען וועלען געפיהרט ווערען נישט אינם סיים־בנין, נאר אין דער היגי־גישער בעזעלשאפט.

זיצונג פון דער בודזשעט־קאמיסיע ביים סיים

ווארשא, 13 (טעלעפאניש)

די בודזשעט־קאמיסיע ביים סיים האט היינט אינדערפריה בעטראכט 5 רעגירונגס פראיעקטען בנוגע צוגאב־קרעדיטען אויפ'ן בודזשעט־יאהר 1933/34 אויף דער אלגעמיינער סומע פון 27 מיליאן זלאטעס.

די פראיעקטען האבען רעפערירט: דעפ. רושאזקא (בעבע) און טשערניכאווסקי (בעבע).

די פראיעקטען זענען אנגענומען געווארן.

עס איז אויך בעטראכט געווארן דער בודזשעט־פרעלימינאר פון פרעזידיום פונם מיניסטארען־ראט.

אין דער דיסקוסיע האט זיך אויך בעטייליגט דעפ. ראזמארין (יוד. קאלא).

אויפשטאנד אין סאוויעטיש מאנגאליע?

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.)

לויט ווי מען איז מודיע פון טאקיא איז דארט דערהאלטען געווארן א ידיעה, אז אין סיפ מאנגאליען, אין דער געגענד פון דער הויפט־שטאט פונ'ם לאנד, אורגא, איז אויסגעבראכען אנ'אויפ־שטאנד פון דער בעפעלקערונג געגען די קאמוניס־טישע השפעות.

דאס שטיק לאנד געפינט זיך שוין זינט 12 יאהר אונטער דער בעלשעוויסטישער חערשאפט, אלס „מאנגאלישע פאלקס־רעפובליק".

דער אויפשטאנד דארט איז א דירעקטער פועל יוצא פון דעם דערקלערען אונאפהענגיגקייט אין כינעזישען מאנגאליע.

די יאפאנער זאלען שוין האבען געבילדעט אויפן שטח פון מאנדזשוריען און סאוויעטן־מאנ־גאליען א 20־טויזענד־קעפיגע אפטיילונג פון מאנ־גאלישער קאוואלעריע.

צו די אנטי־יודישע עקסצעסען אויף דער בודאפעשטער אוניווער־זיטעט נעמט נישט קיין סוף

בודאפעשט, 13 (יט״א טעלעגראפיש)

אויף דער אוניווערזיטעט זענען ווידער פארגעקומען אנטי־יודישע עקסצעסען. צוליב דער באלדיגער אינטערווענץ פון דער פאליציי, זענען די יודישע סטודענטען פערהיט געווארן פון א בלוטיגען איבערפאל.

ניט צוגעלאזט דייטשע פירמעס צו דער אויסשטעלונג אין תל-אביב

תל-אביב, 13 (יט"א טעלעגראפיש) א גאנצע ריי'הע פירמעס פון דייטשלאנד האָבען זיך געווענדעט צום אָרגאניזיר-קאָמיטעט פון תל-אביב'ער אויסשטעלונג וועגען רעזערווירען פלאַץ פאר זייערע עקספאנאטען. דער אָרגאניזיר-קאָמיטעט האָט די ביטעס פון די דייטשע פירמעס אָפּגעזאָגט, אַזוי אָרום איז דייטשלאַנד אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דער ארץ-ישראל-אויסשטעלונג.

וועגען די רדיפות אויף יודישע טוריסטען

ירושלים, 13 (יט"א טעלעגראַפיש). דער עקזעקוטיוו-מיטגליד תשערטאָק האָט אָפּגעהאַלטען א לענגערע קאָנפערענץ מיט'ן הויך-קאָמיסאַר וואָיקאָפּ וועגען לינדערן די רדיפות אויף די יודישע טוריסטען, וואָס זענען אומלעגאַל אריינגעקומען קיין ארץ-ישראל.

7 יודען ארויסגעשיקט פון ארץ-ישראל

אין משך פון די לעצטע 10 טאָג

ירושלים, 13 (יט"א טעלעגראַפיש) אין משך פון די לעצטע 10 טעג זענען פון ארץ-ישראל אַרויסגעשיקט געוואָרען די יודען: אברהם יאַלאָווסקי, בענים פליטמאַן, אליעזר חיים, יעקב גאָלדבערג, אליהו גאָלדבערג, שלמה זלמן פשיבולסקי און מענדעל לינדענבערג.

בנוגע דער עדות-פּערהער אין ארלאָזאָראָוו-פּראָצעס

סטאַווסקי האָט געהאַט א פערבאַנדאַזשירטע האַנד פאַר'ן אויספיהרען דעם מאָרד — זאָגט א יודישער בעל-עגלה

ירושלים, 13 (יט"א טעלעגראַפיש) נאָך א לענגערע הפסקה איז פאָרגעקומען די פאָרטזעצונג פון עדות-פּערהער אין ארלאָזאָראָוו-פּראָצעס. צווישען אַנדערע איז פערהערט געוואָרען די 18-יעהריגע טאָכטער פון דעם האָטעל אייגענטימער אין ירושלים, אויף וועלכען סטאַווסקי האָט זיך, אַז בעת'ן אויספיהרען דעם מאָרד, איז ער געווען אין דעם הערמאָנטען האָטעל. זי האָט ערקלעהרט, אַז דעם זעלבען טאָג האָט סטאַווסקי אין האָטעל געדונגען א צימער, האָט בעצאָהלט און נישט געקומען בעכטיגען.

דער בעל-עגלה פרידמאַן ערקלעהרט, אַז אין דעם האָטעל האָט ער דאַן געזעהען 2 פּערזאָן, ער דערקענט אָבער נישט סטאַווסקין. פרידמאַנס ברודער דאַנעגען ערקלעהרט, אַז ער האָט סטאַווסקין געזעהען פרייטאָג 6 פריה, ער האָט שוין דאַמאָלס געהאַט א פערבאַנדאַזשירטע האַנד, און נישט ווי סמיילט די פּאָליציי, אַז סטאַווסקי האָט זיך צוקאַלעטשעט בעת ער איז באַכין מאָרד אַריבער-געשפרונגען איבער אַ פּלויט.

פּראָפעסאָר נתום סלושטש ערקלעהרט, אַז ער האָט געזעהען אחי מאיר'ן דעם 16-טען 6 אָוועבד אין ירושלים.

18 יודישע יונגעלייט פאר'ן געריכט

צוליב די לעצטע געשעהענישען אין תל-אביב

ירושלים, 13 (יט"א טעלעגראַפיש) 18 יודישע יונגעלייט, וואָס זענען אַ"עסטירט געוואָרען אינם רעזולטאַט פון די שבת'דיגע געשעהענישען אין תל-אביב, ווער'ען געשטעלט פאַר'ן געריכט. פערטיידיגען וועט זיי דער ריכטער באַריף.

דייטשער ווירטשאַפטס-מיניסטער אין לאָנדאָן

בערלין, 13 (ספ. טעל.) דער ווירטשאַפטס-מיניסטער ד"ר שמידט איז אַרויסגעפאָהרען אויף עטליכע טעג קיין לאָנדאָן. האַלב-אָפיציעל ווערט אָנגעוויזען, אַז טראָץ דעם פּריוואַטען כאַראַקטער פון זיין וויזיט אין ענג-לאַנד, וועט ד"ר שמידט האָבען אַ רייהע געשפרעכען מיט מאַסגעבענדע פּערזענליכקייטען פון פּאָ-ליטישע און ווירטשאַפטליכע קרייזען.

לאָדזער נייעס

בעקליידונגס-אַקציע און קויהלען-פער-טיילונג פאַר ארבייטסלאָזע

פיהרט אדורך דער קאָמיטעט פון ארבייטס-פאַנד

דער קאָמיטעט פון אַרבייטס-פאַנד, וועלכער פאַרנעמט זיך מיט אַרויסגעבען שטיצע אַרבייטס-לאָזע, טרעט צו צו דער קויהלען-פערטיילונג. פאַר דעם חודש וועט די אַרבייטסלאָזע פערטיילט ווערען קויהלען לויט דער גרויס פון דער משפחה.

אַ גרויסע משפחה וועט בעקומען 120 קילאָ קויהלען. אַ מיטעלע פאַמיליע פון 4 ביז 5 פּערז. — 100 קילאָ, אַ קליינע משפחה פון 2—3 פּערז. — 80 קילאָ, אַ פּריוואַטער — 50 קילאָ.

ביז'ן 10-טען דעצעמבער ד. י. האָט דער קאָמיטעט אַרויסגעגעבען מיטאָגען 4,672 פּאַ-מיליעס.

ביזן 10-טען דעצעמבער ד. י. האָט דער קאָמיטעט געזאַמעלט מלבושים און שוך, 2561 מענער-מלבושים און שוך, 2162 פרויען מלבושים און שוך, און 2548 שטיק פאַר קינדער, אַ חוץ סחורה, האַנטיכער, לייווענט, קאָלדרעס. די געזאַ-מעלטע קליידונג און סחורה וועט פערטיילט ווע-רען פון מאָרגען ד. 15-טען ד. ח. אָן. געלד איז געזאַמעלט געוואָרען (אנשטאָט סחורה) 2.807.41 זלאָטעס.

א ווילנער האָט געגעבען א לאָדזער פאַבריקאַנט 2 פאַלשע וועקסלען

1 יאָהר תפיסה פאַר'ן דאָזיגען שווינדעל

(2) אין לאָדזער קרייז-געריכט איז בעטען פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען ווילנער איינוואוי-נער שעיה שמעיה קאַהאַן, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין געבען דעם היגען פאַבריקאַנט יהודה דזשעוועגסקי 2 פאַלשע וועקסלען צו 100 זל.

אין געריכט האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז קאַהאַן איז שוין אייניגע מאָל געווען בעשטראָפט פאַר פערשידענע פערברעכענס, ווי גנבה, פעלשען דאָקומענטען, אַפערעס. צו די איצטיגע פאַלשע וועקסלען, האָט ער זיך מודה געווען.

דער געליטענער דזשעוועגסקי האָט דער-צעהלט, אַז קאַהאַן איז געקומען צו איהם פון ווילנע און זיך פאָרגעשטעלט אַלס בעזיצער פון אַ גרויסען סקלאַד אין ווילנע אויף ווייטשע גאַס 1. אין אָנהויב האָט ער געקויפט סחורות באַר פאַר מזומן, שפּעטער האָט ער דורך דער פערמיטלונג פון אַ געוויסען מאַרגוליס אָנגעהויבען קויפען אַ העלפט פאַר מזומן און אַ העלפט פאַר וועקסלען. ווערעס מאָל פלעגט קאַהאַן אויסקויפען די וועקסלען, הגם ער פלעגט אָפט לאָזען וועקסלען אין פּראָ-טעסט. צום סוף האָט קאַהאַן געגעבען 2 פאַלשע וועקסלען, וועלכע ער האָט נישט אויסגעקויפט.

דאָס געריכט האָט קאַהאַנען פערמשפּט אויף 1 יאָהר תפיסה.

צום בעזוך פון ליידי ערליי און לייב יפה אין לאָדז

נעכטען פאַרמיטאָג האָבען ליידי ערליי און דיכטער לייב יפה בעזוכט די לאַנדווירטשאַפטליכע פערמע, אינטערנאַט און גראַנאַמישע קורסען אין העלענובעק. אויפ'ן אָרט זענען די חשובע געסט אויפגענומען געוואָרען דורך די פאָרשטעהער פון קאָמיטעט מיט פּרנס רומקאָווסקי אין דער שפּיץ. אין דער אראנזשעריע האָבען די קינדער דער-לאַנגט דער ליידי און ה' יפה בלומען. אין נאָמען פון לעהרער-פּערזאָנאַל און די קינדער האָט בעגריסט הרב ד"ר סימאָן. די געסט האָבען געדאַנקט אין וואַרימע ווערטער. דער בעזוך אין העלענובעק האָט געמאַכט אויף זיי אַ שטאַרקען איינדרוק.

נאָכ'ן צוריקקעהרען אין שטאָדט זענען די געסט אויפגענומען געוואָרען מיט אַ מיטאָג דורכ'ן פּאָרזיצענדען פון דער לאָדזער ציוניסטישער אָר-גאַניזאַציע, דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט און זיין פרוי.

אין אָוועבד איז פאָרגעקומען אַ נ'אויפנאַהמע אין „מכבי", 10 אַ זייגער אָוועבד איז דורכן קרן-היסוד-קאָמיטעט איינגעאָרדענט געוואָרען אַ נ'אָב-שידס-טעה לכבוד די געסט אין לאָקאַל פון וו.י.ז.א.

היינט פריה פערלאָזען די חשוב'ע געסט לאָדז.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84

דינסטאָג, דעם 19-טען דעצעמבער, 9 אָוועבד

נאָר 1 גרויסער אָריגינעלער קאָנצערט

פון בעליבטען אַרטיסט הומאָריסט

יאַסעלע קאַלאַדני

(נאָך זיין צוריקקומען פון אויסלאַנד)

אין פּראָגראַם:

צייט-לידער, שטימונגס-לידער, הומאָריסטישע לידער און פּאַראָדיעס.

אכטונג! בעת די טעאַטער-קטען וועט דורך אַ הילכער איבערגעגעבען ווערען יאַסעלע קאַלאַדני'ס לידער, וועלכע זענען אויפגענומען געוואָרען אויף גראַמאָפאָן-פּליטען דורך דער פירמע „סירענא רעקאָרד" אין וואַרשע.

ביים קלאַוויר: ל. פינקעל.

בילעטען פון 75 גראָשען שוין צו בעקומען בײַ דער קאַסע פון דער פילהאַרמאָניע.

קלאַנג-קינא

CAPITOL

היינט פּרעזענטירעז מיר!

אין די הויפּטראָלען: MYRNA LOY

ווי אויך דער העלד פון „בן-הור"

RAMON NOVARRO

„א נאַכט אין קאַירא"

אויסערן פּראָגראַם: „ניי-פּאַלעסטינא"

וויכטיג פאַר דער לאָדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז איז ערעפענט געוואָרען דאָס

אַמבולאַטאָריום

ביים פאַראיין „עזרת עניים"

נאַדלודקאַ 8, טעל. 153-99

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן אָרט פון 9 פריה ביז 7 אָוו. שיקט אַרויס דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען מיט וויזיטען אַהיים

ווי אויך דענטיסטישע הילף

באַשטייט אין דער אַמבולאַטאָריע און אויסער דער אַמבולאַטאָריע פאַר אַ מינימאַלען אָפּצאָהל נעהמט אויך אָן געבוירטען און אַלע אָרט אַנאַליזען. מינימאַלע אָפּצאָהלונגען.

די פערוואַלטונג.

„לינת הצדק"

לאָדז, ציגעל-גאַס 17

דער פיזיקאַליש טעראַפּישער קאַבינעט איז טעטיג טעגליך פון 11—1 און פון 4—6 אָוועבד און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר-ספּעציאַליסט, קוואַרץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, סאָלוקס, עלעקטרישע בעדער.

פערקלענערטע פּרייזען:

קוואַרץ-לאַמפּ	75 גר.
דיאַטערמיע	2.— זל.
סאָלוקס	1.50 זל.
עלעקטר. בעדער	1.50 זל.

עפענטליכע וואָרנונג צום פּראָפ נאָדעל-פעראיין, זאַוואַדזקאַ 1.

דערמיט וואָרנען מיר אייך, אַז אויב אייערע חברים וועלען נישט אָפּשטעלען די טאַקטיק פון שלאָגען און אויסבּרעכען די טירען ביים שניידער-מייסטער ח' גאָלד-שמיט, נאָוואָמיעסקאַ 6 נעמען מיר אָרּאָפּ פון זיך יעדע אחריות פאַר די קאָנסעקווענצען פון אייער אונדערהערטער האַנדלונג.

די פערוואַלטונג

פון מאַגאַזין-שניידער-מייסטער-פעראיין, פּילסודסקיעגאָ 12. 6744

אגודה לזמרה ולספרות עברית „הזמיר"

אל. קאָשטשושקי — 21 —

שבת, דעם 16/XII ה. י. 8.30 אָוועבד

טראַדיציאָנעלער חנוכה-קאָנצערט

פון „הזמיר"-כאָר

אין פּראָגראַם: שאַפונגען פון בענסמאַן, גאָלבאַרט, היידען, מענדעלסאָן, ליאָוו, זאַקס א. א.

דיר.: פּראָפ. י. זאַקס.

ביים קלאַוויר פּר. פיעטרושקאַ. בילעטען פון 1 זל. צו בעקומען אין „הזמיר"

Dr. med.

Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8—1 מיטאָג און פון 6—9 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 מיטאָג.

אַלע אָרט אַנאַליזען.

פאַר אַרבייטסלאָזע לעמשניצע-פּרייזן

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90, טעלעפּ. 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען - קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוועבד.

Dr

Wajnberg

ספּעצ. פון לונגען, האַרץ און סקלעראָזי-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אָוו.

אויערען, נאָז און האַלז-קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 11—2 און פון 5—8 אָוונט

פאַר גאָלד, ביזשוטעריע און לאָמבאַרד-קוויטעס

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אליזאַר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז 14 דעצעמבער 1933

רומעניען אונטער'ן צייכען פון וואהלען

די ווירקונג פון היטלעריזם אויף רומענישען אנטיסעמיטיזם

דער אנטיסעמיטיזם אין רומעניען איז ביז דא-גאר נישט לאנג בשום אופן נישט געווען קיין פאלקס בעוועגונג, דער רומענישער פאלקסמענש איז גוט-מוטיג און פשוטדיג און האט זיך גוט איינגעלעבט מיט די יודישע מיטבירגער. אויך דער עלטערער דור פון דער רומענישער אינטעליגענץ צייכענט זיך ער-הוים אויס מיט זיין ברייטהערציגער בעציהונג צו יודען. ס'איז גענוג צו זאגען, אז די גרעסטע און איינפלוסרייכסטע צייטונגען אין רומעניען ווי די „דימינעאצא“ (דער פריהמארגען) און „אדעווערול“ (דער אמת), בעקעמפען אויפ'ן שארפסטען אופן דעם אנטיסעמיטיזם. דער היימיש-רומענישער אנטי-סעמיטיזם פון דעם טרויעריג בעריהמטען פראפע-סאר קוזא איז אלעמאל געווען זעהר ווייט פון א פאלקסבעוועגונג.

די לאגע האט זיך אבער שארף געענדערט זינט דער בלוטיגער היטלעריזם איז געקומען צו דער מאכט אין דייטשלאנד. און איצטער איז שוין דער קוזא-אנטיסעמיטיזם א פרידליך שעפעלע לגבי די אנדערע אנטיסעמיטישע ארגאניזאציעס אין רומע-ניע. פראפ. קוזא איז אין א געוויסער מאס א רעפאר-מיסט, אזוי צו זאגען ד.ה. ער האלט, אז דער קאמף קעגען די יודען דארף געפיהרט ווערען דורכ'ן פאר-לאמענט, דורך דער געזעצגעבונג א.א.וו. לגבי איהם איז קארדעאנו, דער פיהרער פון דער „אייזערנער גוואַרדיע“ א בלוטיגער פאגראם-העצער, אגב טא-קע אליין א מערדער, ער האט מיט עטליכע יאהר צוריק דערשאסען דעם יאסער פרעפעקט יאנטשו פאר זיין גינסטיגער בעציהונג צו יודען. כאראק-טעריסטיש אז דער דאזיגער פיהרער פון דעם פאר-גראם-אנטיסעמיטיזם, אין רומעניען, איז אליין גאר נישט קיין עכטער רומענער, נאר א זוהן פון א פאר-ליאק זשעליניק. די הויפט-שטיצע פון קארדעאנוס באנדעס איז די שטודירענדיגע יוגענט, וועלכע איז הונדערט פראצענט אנטיסעמיטיש, און דאס איז דאס טרויעריגסטע פון דער לאגע.

לעצטענס האט זיך אויסגעטיילט א דריטע שטרעמונג אין רומענישען אנטיסעמיטיזם, אנגע-פיהרט פון א געוויסען סאטארעסקו, וועלכער איז דא נישט לאנג געווען אין היטלער-לאנד און דארט, אפילו געהאלטען א רעדע דורכ'ן ראדיא, סאטארע-סקו שטרעבט צו ארגאניזירען אין רומעניע א נא-ציאנאל-סאציאליסטישע פארטיי מיט אלע שווינדעל שטיק פון דער דאזיגער כלומרשטער ארבייטער-פארטיי.

נאך טרויעריגער איז, וואס צו דער היטלער-בעוועגונג אין רומעניען זענען איצט צוגעשטאנען די נאציאנאלע מינדערהייטען קודם כל די דייטשען (די אזויגערופענע (סאקסען), אבער אויך אפילו די אוקראאינער אין בוקאווינא, וואס זענען תמיד גע-ווען א רעוואלוציאנערער עלעמענט, זיך אריענטירט אויף לינקס און פון אנטיסעמיטיזם איז ביי זיי קיין שפור נישט געווען. איצט האבען זיי זיך אבער גע-לאזט אויפהעצען פון דעם היטלער-שווינדעל וועגען א גרויסער אוקראאינע, און די אומבעוואוסטזיניגע פויערים, וואס האבען אין בעסאראביע גאר א קבצנ'ישע ידיעה, בעהאלטען אז היטלער פאר דעם נייעם אוק-ראאינישען אויסלייזער.

צו דעם אומגעהויערען וואוקס פון דער אנטי-סעמיטישער בעוועגונג האט דערלאזט די ביזאהערי-גע רומענישע רעגירונג פון די נאציאנאל-צאראניס-טען (די פויערים-פארטיי) וואס האט געהערשט אין לאנד אין משך פון א געוויסער צייט. נאציאנאל-צא-ראניסטען זענען געקומען צו דער מאכט מיט ראדי-קאלע לאזונגען און נישט איינער געגלויבט נאך די האפענונגען וואס מ'האט פערבונדען מיט דעם „רו-מענישען פריהלינג“ ווען דער פיהרער פון די צא-ראניסטען מאניו איז געווארען פרעמיער, אבער זיי האבען שנעליך אפגענארט סיי די פויערים, סיי די יודען. און די דאזיגע פארטיי איז עס פעראנט-ווארטליך פאר לאזען אויסוואקסען די אנטיסעמיטיש היטלעריסטישער בעוועגונג אין רומעניען. דער לעצטער פרעמיער-מיניסטער פון די צאראניסטען וואידא-וואיעוואָד האט מיט פאווארידירען דעם פון דייטשלאנד אפען אינספירירטען און פינאנציעל גע-שטיצטען היטלעריזם אין רומעניען קאמפראמיטירט דאס לאנד אזוי ווייט, אז ער האט געמוזט דעמי-סיאנירען, און דער קעניג האט איבערגעגעבען די רעגירונג דוקא, דעם פיהרער פון די פריהערדיגע הערשער פון רומעניען, די אזוי גערופענע ליבערא-לען וואס האבען אין דעם איצטיגען פארלאמענט אלויז א 20 דעפוטאטען (אויף 387). די וואהלען צו דעם נייעם פארלאמענט זענען בעשטימט אויפן 20-טען דעצעמבער.

אין צייכען פון די וואהלען שטייט אלזא איצט דאס לאנד.

אויסגענומען פון די יודישע סאציאליסטען (דער רומענישער „בונד“) וואס זענען א טייל פון דער אינטערנאציאנאלער סאציאליסטישער בעוועגונג אין רומעניען און גייען נישט צו די וואהלען אויף א ריין יודישען צעטעל, זענען די יודען אין רומעניען איינגעטיילט אין צוויי הויפט-גרופירונגען די אזוי גערופענע רייכס-פארטיי (דאס [illegible] טיש), וואס האט אין דעם איצטיגען פארלאמענט א פינף דעפוטאטען, און דער אסימילאטארישער פער-באנד פון די יודען פון אלט-רומעניען אונטער דער אנפיהרונג פון [illegible] פילדערמאן, וואס האט ביי די פריהערדיגע וואהלען נישט דורכגעפיהרט קיין דעפוטאט. אויס דאנק צו דעם איצטיגען פרע-מיער דוקא וועלכער האט זיך דערווייל גענומען בע-קעמפען די היטלעריסטישע פאגראם-באנדעס פון דער אייזערנער גוואַרדיע, האבען די [illegible] יודען זיך געלייגט אין דער לענג און אין דער ברייט צו גיין צו די וואהלען נישט אויף א בעזונדערען צעטעל, נאר אויף דער ליסטע פון דער רעגירונגס פארטיי די ליבעראלען, אבער די ליבעראלען האָ-בען זיך נישט געוואלט „קאמפראמיטירען“ אלס יודישע פארטיי און האבען די פראפאזיציע נישט אנ-גענומען, און ביידע יודישע בירגערליכע גרופירונגען וואס האבען פריהער זיך געגענזייטיג בעקעמפט, האבען זיך צו די איצטיגע וואהלען פעראייניגט, צו ליב דעם וואס די פעראייניגונג האט נישט אנגענו-מען די פאליטישע רעזאלוציע פון דעם בעוואוס-טען קאמפער פאר די רעכט פון יודיש דער. ד"ר דיאמאנד (פון טשערנאוויץ), אז יודיש איז די שפראך פון די יודען אין רומעניען, איז ד"ר דיא-מאנד ארויסגעטרעטען פון דער פעראייניגונג. ער שטייט איצט אגב בראש פון דעם פעראיין פון די יודישע ליטעראטען און זשורנאליסטען אין טשערנא-וויץ וואס גרייט צו אויף סוף דעצעמבער די יובל-פייערונגען פון 25 יאהר טשערנאוויצער שפראך-קאנפערענץ.

וואס שייך די יודישע סאציאליסטען, האבען זיי מיטן טויט פון דעם בעוואוסטען סאציאליסטישען ליידער פיסטינער פערלוירען זייער איינציגען דער-פוטאט אין פארלאמענט, (אויך ער איז דורכגע-גאנגען אויף דעם אלגעמיינעם סאציאליסטישען צע-טעל) און אויך צו די איצטיגע וואהלען ווערט נישט ארויסגעשטעלט קיין יוד אויפ'ן סאציאליסטישען צעטעל.

די קאמוניסטישע פארטיי איז אין רומעניען אומלעגאל און האט נישט קיין פארשטייער אין פארלאמענט (די סאציאליסטען האבען אין דעם פונאנדערגעלאזטען פארלאמענט געהאט 6 דעפו-טאטען); איצט זעהען אויך זייערע שאנסען קלענער געווארען, פונקט ווי די שאנסען פון דער יודישער בירגערליכער פעראייניגונג זענען נישט קיין איבער-ריבם גינסטיגע.

ת. ג.

יודען זענען שולדיג אין דער פערקלענערונג פון דער בעפעלקערונג אין דייטשלאנד

וואס איז „נאציאנאל-סאציאליסט“ און וואס איז „ראסיסט“?

אין דער דייטשער צייטשריפט „גויעס פאלק“ וואס ווערט ארויסגעגעבען דורכן דייטשען פער-באנד פון דאקטוירים און איז בעשטימט מעהרס-טענטיילס אויף ארויסצולייגען אין די ווארטע-צימע-רען פון דאקטוירים, איז פערעפענטליכט געווארען אנ'ארטיקעל פון א געוויסער פרוי האננא איבלער וועגען די כיבות, פארוואס עס ווערט פערקלענערט די צאהל געבורטען אין דייטשלאנד. די וואויל-קענעווריגע דאמע פעררופט זיך אין איהר האנד-ארבייט עטליכע מאל אויף די בעריהמטע פראטא-קאלען פון די זקני ציון. זי ציטירט פון די פרא-טאקאלען גאנצע אויסצוגען און אויף זייער סמך בעווייזט זי, אז שולדיג אין דעם, וואס די בע-פעלקערונג אין דייטשלאנד פערקלענערט זיך, זע-נען די יודען. זי בעווייזט א שטייגער, אז דאס איינקינדער-סיסטעם הויבט זיך אן אין דייטשלאנד פון יאהר 1900 און די פראטאקאלען פון די זקני ציון זענען ערשינען אין יאהר 1897.

אנשטאט צו זאגען, אז די אויטארין פון דעם ארטיקעל ווייזט ארויס די זעלבע עכט-גער-מאנישע ראסען-טיפשות, ווי איהרע מענערישע פיהרער, מוז די „יודישע רונדשוי“ פון בערלין פערפיהרען מיט דער קלוגער אויטארין א גאנצע פאלעמיק. אויפן ארטיקעל פון דער האננא היב-לער ענטפערט די „יוד. רונדשוי“ מיט אנ'ארטיקעל. די „י. ר.“ בעדויערט, וואס פרוי האננא פעררופט זיך אויף די פראטאקאלען פון די זקני ציון, א דאקומענט, וואס איז שוין לאנג דעמאסקירט גע-ווארען אלס פעלשונג פון ערגסטען מין. וואס אנ-בעלאנגט דער פערקלענערונג פון דער צאהל גע-בורטען, האט דאס נישט גארנישט צו טון מיט די יודען. דאס איז א סאציאלע ערשיינונג, וואס לאזט זיך בעמערקען אויך ביי אזעלכע פעלקער, וואס ווייסען נישט אינגאנצען וועגען יודען און יודען-פראגע. די פערפאסערין פון ארטיקעל מאכט אזא בעמערקונג: מען קאן אנווייזען, אז אויך צווישען די רייכע דייטשע יודען לאזט זיך בעמערקען א פערקלענערונג פון דער צאהל געבורטען, און די פערקלענערונג איז אזוי גרויס, אז אין פערלויף פון די לעצטע אכציג יאהר האט דאס גאנצע יו-דענטום אין דייטשלאנד בעקאנט אויסשטארבען, אבער עס זענען פאר דער צייט אנגעקומען זעהר פיל יודען פון מזרח-אייראפע, א צעהן פרישע פאמיליעס אויף יעדער אויסגעשטארבענער און אזוי ארום האבען די יודען אפגעהיטען זייער בעזיץ.

דערויף ערקלערט די „יודישע רונדשוי“, אז ליידער ווייסט נישט די פערפאסערין פון דעם מאנ-טען ארטיקעל, אז די רייכע דייטשע יודען פלע-גען האלטען די מזרח-יודען זעהר ווייט פון זיך. איבריגענס האט די פערקלענערונג פון דער צאהל געבורטען געטראפען אויך די יודען, וועלכע זע-נען אנגעקומען פון דייטשלאנד פון די מזרח-לענ-דער פונקט ווי די פעלקער פון מערב. דא ווירקען סאציאלע געזעצען אין דער ערשטער רייה די אורבאניזירונג פון דער בעפעלקערונג (די ווירקונ-גען פון לעבען אין דער גרויסער שטאט) די דא-זיגע ווירקונגען לאזען זיך בעמערקען אין אלע לענדער און ביי אלע פעלקער.

עס איז צו בעדויערן, זאגט די „י. ר.“, וואס אויך דארט, וואו עס זענען פאראן געמיינ-זאמע אינטערעסען, ווערען אריינגעבראכט אנטי-סעמיטישע מאטיווען.

* * *

אין זעלבען נומער „יודישע רונדשוי“ גע-פינען מיר צ. א. נאטיצען א אינטערעסאנטע דע-פיניציע, וואס איז דאס אזוינס א „נאציאנאל-סאציאליסט“ און וואס איז דאס אזוינס א „ראסיסט“. די דעפיניציע איז געמאכט געווארען דורך א היט-לעריסטישען פיהרער אין א רעדע בעת א גרויסער מאניפעסטאציע און איז איבערגעגעבען אין דער „האלבערשטאדטער צייטונג“. דער רעדנער האט געזאגט:

„א נאציאנאל-סאציאליסט איז דער, וועלכער האט פערשטאנען דעם זאץ און האנדעלט אין הסכם מיט דעם זאץ: מיר זענען אלע אינאיינעם געבונ-דען אויף טויט און אויף לעבען. אבער פעלקיש איז דער, ביי וועלכען דאס בלוט גיט א זעץ אין פנים, ווען א יוד דערוועגט זיך אויף דער גאס זיך צו איהם צו ווענדען“.

מיר וואלטען אויסגעברייט די דעפיניציע אנ'אמת'ער דייטשער ראסיסט איז דער, וואס דער זעץ פון בלוט איז פנים אריין ביים אנבליק פון א יודען איז אזוי שטארק, אז ער בעקומט באלד אויפ'ן ארט א בלוט-אויסגוס אין מארך... דאס איז נישט זעהר עלעגאנט, אבער מיר זענען נישט אין דער לאגע פון דער „י. רונדשוי“, וועלכע מוז אפילו אויף אזעלכע אקסען-דעפיניציעס ענטפערן מיט עלעגאנטע קאמענטארען...

א מאטאציקל פאר 12 מארק

די דראהענדע קאנקורענץ פון דער יאפאנישער אינדוסטריע

עס הערען זיך לעצטענס וואס אמאל מעהר שטימען, וואס בעקלאגען זיך אויף דער קאנקורענץ פון דער יאפאנישער אינדוסטריע אויפ'ן ווייטען מזרח און אפילו אויף די נעהנטערע מערק. פון דער דא-זיגער קאנקורענץ ליידט שטארק די אייראפעאישע אינדוסטריע יאפאנישע סחורות בעווייזען זיך איצט אויף אזעלכע מערק, אויף וועלכע מען פלעגט זיי פריהער גארנישט זעהען, די טשעכאסלאוואקישע טעקסטיל-אינדוסטריע שטעפט אן אויף דער קאנקו-רענץ פון יאפאנישע סחורות אויף די מערק פון נאהע-טען מזרח. ווייל יאפאן האט שוין אנגעהויבען אר-איינדרינגען אין ראיאן פון מיטעללענדישען ים.

דער דאזיגער פאקט האט א גרויסע בעדייט-טונג, ווייל דערמיט וואקסט אויס נאך איין שטערונג אויפ'ן וועג צו ליקווידירען דעם קריזיס. בעת דעם וועלט-קריג ווען אייראפע איז געווען פערנומען מיט זיך אליין, האט יאפאן זעהר גרינדליך פערפעסטיגט איהרע פאזיציעס אין עקספארט. בעהערשענדיג אלץ וואס עס איז פערלאזט געווארען דורך דער אייראָ-פעאישער אינדוסטריע. נאך דער מלחמה. ד.ה. באלד אין אנהויב פון קריזיס האט די אייראפעאישע אינ-דוסטריע זיך איבערצייגט אז נאר איינציגע סחורות פערנעהמען נאך דעם אלטען פלאץ אויף די מערק דער גרעסטער טייל סחורות ווערען שוין עקספאר-טירט פון יאפאן.

די פאליטישע בעציהונגען נאך דער מלחמה האָ-בען אויפגעבונדען יאפאן די הענט אויך אין פאלי-טישער הינזיכט, איצט שטיצט יאפאן מיט א שטאר-קער האנד, איהר ווירטשאפטליכע עקספאנסיע אויפ'ן ווייטען מזרח און בויט דערמיט א פעסטע באזע, פאר דער קאנקורענץ מיט דער אייראפעאישער אינ-דוסטריע. דערצו מוז מען נאך צוגעבען אז די ביידע פערמעסטונג פון מזרח מיט אייראפע הויבט אן אנצונעהמען א דראמאטישען כאראקטער, און [illegible] ווירטשאפטליכער קריזיס ווערט אין זיינע סיבות וואס אמאל טיפער. עס ווערט וואס א מאל קלאהרער, אז אייראפע קאן נישט פערזעהען די איבעריגע וועלט מיט ביליגע סחורות ווי דאס איז געווען פאר דער מלחמה. דעמאלט האט די טעכניק פון דער אייראפעאישער אינדוסטריע ערלויבט צו בעזארגען די מערק פון דער גאנצער וועלט מיט אזא ביליגער סחורה, מיט וועלכער עס האט נישט געקאנט קאנקורירען די איינציגע פראדוקציע. אבער אין דער צייט האט די אייראפעאישע אינדוסטרי גע-צאהלט איהרע ארבייטער הויכע ארבייטס-לוינען, פערקירצט די ארבייטס-צייט, אויסגעגעבען בעדייט-טענדע סומעס אויף סאציאלע פערזיכערונגען א. ד. גל.

איצט איז די טעכנישע איינריכטונג פון דער אינדוסטריע אין די מזרח-לענדער נישט נאר גלייך מיט די אייראפעאישע, נאר אין איניגע פאלען, ווי דאס איז אין יאפאן, א סך בעסער ווי אין אייראפע, אייראפע האט שוין פערלוירען דעם ערשטען פלאץ אין הינזיכט פון טעכנישער איינריכטונג. דארף מען קאנקורירען אין זעהר שווערע בעדינגונגען, בעזונ-דערס נאך דערפאר, וואס די מזרח-אינדוסטריע האט צו איהר דיספאזיציע ביליגע ארבייטס-קראפט, א לאנגען ארבייטס-טאג און טראגט נישט קיין לאסט פון סאציאלער פערזיכערונג.

א בולטער ביישפיל ברענגט דער דייטשער אינ-סטיטוט פאר קאנונקטור: א וואך ארבייט פון אן ענגלישען טעקסטיל-ארבייטער, וואס דויערט 48 שעה, ווערט בעלוינט מיט 35 גאלד-מארק, דא ווען 60 שעה ארבייט א וואך פון א [illegible] ארבייטער אין דער זעלבער בראנזשע ווערט בעלוינט מיט 7 גאלד-מארק. דערביי דארף מען נאך צוגעבען אז די טעכנישע איינריכטונג פון דער יאפאנישער טעקס-טיל-אינדוסטריע איז בעדייטענד בעסער, ווי די אייראפעאישע.

לויט די אינפארמאציעס וואס עס בריינגט דער זעלבער אינסטיטוט [illegible] פאלגענדע [illegible] יא-פאנישע אינדוסטריע פערקויפט אויפן אינזעל יאווא מאטאציקלען צו 12 מארק א שטיק און עלעקטרישע לעמפלעך צו פינף פעניג, מיט אזעלכע פרייזען קאן די אייראפעאישע אינדוסטריע נישט קאנקורירען ווייל דאס זענען פרייזען, וואס זענען נידעריגער פון די פראדוקציע-קאסטען פון די סחורות אין איי-ראפע.

א'אויסגאנג פון דער דאזיגער סיטואציע וואלט געווען נאר איינער, ווען אויף דעם מזרח, און בעזונדערס אין יאפאן וואלט געווען אזוי שטארק אנטוויקעלט די ארבייטער-בעוועגונג, ווי אין איי-ראפע, ווען די ארבייטער וואלטען אויך דארט גע-שטרעבט צו פערבעסערן די ארבייטס-בעדינגונגען פערקירצען דעם ארבייטס-טאג, בעקומען העכערע לוינען, בעקומען סאציאלע פערזיכערונגען א.א.וו.

אבער אזא מין ארבייטער-בעוועגונג לויט אונ-זערע בעגריפען איז אויפ'ן מזרח נישט פאראן, און אויב עס איז דארט פאראן אן ארבייטער-בעוועגונג טראגט די גאר אנאנדערען, פאר אונז נישט פער-שטענדליכען כאראקטער, און די ארבייטער-קרייזען אין יאפאן ווערט געפיהרט אנ'אגיטאציע וואס פראָ-פאגאנדירט די אידעע אז ביליגע ארבייט און א לאנגער ארבייטס-טאג איז דאס בעסטע מיטעל אין קאמף מיט די אייראפעער, אז אויף אזא אופן וועט זיך א'לע בעפרייען פון איינפלוס פון די אייראפעער און אויך וועט נאכדעם בלייבען פאר די איינציגען א. ד. גל.

דאס אלץ איז זעהר גינסטיג פאר דער יאפאני-שער קאנקורענץ מיט דער אייראפעאישער אינדוס-טריע. די לאגע פון דער אייראפעאישער אינדוסטריע אויף די מזרח-מערק ווערט וואס אמאל שווערער. דעמאלט קאן מען אויך ערקלערן איינע פון די הויפט סיבות פון קריזיס, און די דאזיגע האנדלונג פון דער מזרח-אינדוסטריע וועט פערשווערען אויסצוגלייכען דעם מצב צום פערבעסערן די וועלט-ווירטשאפט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

צו דער רבנות-פראגע אין לאדז

ערקלערונג פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" פון די פראקציע-פארשטעהער

אין צוזאמענהאנג מיט דעם ענין פון רבנות אין לאדז, וועלכער איז דורך דער „אגודה"-פראקציע אין קהלה ארויסגערוקט געווארען אין אויבנאן און מיט דעם פארבעהאלט פון די פרנסים און דאזארעס, וועלכע געהערען צום לאגער פון די אלעקסאנדערער חסידים, האט זיך אונזער מיטארבייטער געווענדעט צו די נישט אגודהשע פראקציעס אין קהלה וועגען דעם ענין. דער פארשטעהער פון די אומפארטייאיש-רעליגיעזע (אלעקסאנדרער)

דאזאר ב. רום

האט ערקלעהרט פאלגענדעס:

אפיציעל אלס מיט א פראקציע אין דער קהלה האט נאך מיט אונז קיינער קיין אונטערהאנדלונגען וועגען דעם ענין נישט געפיהרט, אויב מ'האט גערעדט מיט איינצעלנע מענשען פון אונז, איז עס פאר קיינעם נישט בינדענד, וואס שייך מיין מיינונג איז זי אזא, אז די פראגע פון אויפנעהמען א הויפט-רב פאר לאדז איז נישט אזוי דרינגענד מיט אויפנעהמען א רב וועט זיך פערגרעסערן דער ביודושעט פון דער קהלה, פון וואנען צו נעהמען נייע הכנסות איז נישט פארהאן. דער ביודושעט פון דער לאדזער קהלה באזירט כמעט אויסשליסליך אויף די הכנסות פון שחיטה וועלכער קען אבער נישט געהעכערט ווערען, ס'איז אויסגעקומען אזוי, אז אין דער צייט פון שווערען קריזיס, ווען די געדויערנדיגער טויזענדער יודען דארפען אנקומען נאך הילף פון דער קהלה, איז דער ביודושעט פון דער סאציאלער הילף אזוי ווי פארגלווערט בעווארען און אויב מיר וועלען פערגרעסערען די הוצאות און אנדערע הוצאות וועט די סאציאלע הילף נאך מעהר ליידען.

אויב אבער די „אגודה"-מעהרהייט וועט דאך בעשליסען אויפצונעהמען א רב וועלען מיר דעמאלט דעם ענין אין די קאנ-ידאטורען ערנסט בעטראכטען. ווייטער האלט איך, אז כל-זמן ס'איז נישט ערלעדיגט די פראגע וועגען די נישט עטאטאווע מורה-הוראות קען מען נישט רעדען וועגען אויפנעהמען א רב, ענדליך וואלט ביי אזא פראגע כדי נישט ארויסצורופען קיין רייסעבישען, וואלט פארן וועהלען דעם רב דורכן קהלה-ראט, געדארפט אדורכגעפיהרט ווערען א רעפערענדום צווישען דער יודישער בעפעלקערונג וועגען דער נויטיגקייט אין איצטיגען מאמענט אויפצונעהמען א הויפט-רב אין לאדז.

דער פארשטעהער פון דער ציוניסטישער פראקציע

דאזאר ט. ח. רוסמאווסקי

האט ערקלעהרט:

די לאדזער קהלה האלט נאך נישט ביי קיין רב, מיר האבען פיל וויכטיגערע זאכען צו ערלעדיגען. דאס אויפנעהמען א הויפט-רב פאר לאדז איז א פראגע פון א בעדייטענדער סומע אין ביודושעט, פון וואנען וועלען מיר די דאזיגע גרויסע סומע נעהמען, נישט אנדערש ווי דאס געלד וועט גענומען ווערען אויפן חשבון פון א ביסעל קוילען פאר ארימעלייט אויף ווינטער, אויפן חשבון פון עקסמיטירטע יודען, אויפן חשבון פון אנדערע אונטערשטיצונגען, ווייל איך בין דאך זיכער, אז ביי די „אגודה" אינסטיטוציעס וועט מען דאך נישט ארפנעהמען. דעריבער האלט איך אז מיר האלטען נאך זעהר ווייט ביז מיר וועלען זיך ערלויבען אויפצונעהמען א הויפט-רב פאר לאדז, צו וואס-זשע דארפען מיר איצט רעדען וועגען קאנדידאטען?

דער פארשטעהער פון דער פאלקס-פארטיי-פראקציע וויצע-פרעזעס פון קהלה-ראט

אדוו. יוסף ווייצמאן

האט ערקלעהרט:

די פראגע וועגען אויפנעהמען א רב פאר לאדז איז נישט קיין פרינציפיעלע. נעגען וועלכע מיר זאלען שטעלען א ספעציעלע אפאזיציע, וועגען דער פערזאן פון רב וועלען מיר קיין ווארט נישט נעהמען.

וואס נוגע דעם איצטיגען מאמענט, וואקסען כסדר די אויסגאבען פון דער לאדזער קהלה אויף רעליגיעזע צוועקען. דאגעגען פערקלענערען זיי זיך אויף אויסגאבען פון סאציאלע הילף און אנדערע נויטיגע ענינים פאר דער ארימער בעפעלקערונג. ביי דער איצטיגער געוואלדיגער נויט און עלענד וואלט פשוט געווען א פערברעכען נאך מעהר צו פערגרעסערען די אויסגאבען אויף רעליגיעזע צוועקען. ווען די קהלה וואלט געפונען א מאדוס ווי אזוי אין די ראהמען פון די איצטיגע אויסגאבען אויף רעליגיעזע צוועקען אויפצונעהמען א רב, וואלט מען זיי נאך געקענט געבען געדעכט. מיר זעהען אבער, אז זייט 2 יאהר האלט דער דאזיגער ביודושעט אין איין וואקסען און נאך צו פערגרעסערען איהם קענען מיר נישט מסכים זיין.

קהלה האט אנגעהויבן די קויהלען-אקציע

(—) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט די קהלה-פערוואלטונג אויף דער לעצטער זיצונג פון קהלה-ראט צוגעזאגט אדורכצופיהרען, אזוי ווי יעדעס יאהר, א קויהלען-אקציע פאר דער ארימער יודישער בעפעלקערונג. אויף נעכטען איז סאקע צונויפגערופען געווארען דער קאמיטעט פאר דרינגענדע הילף ביי דער קהלה, כדי אדורכצוזעצען דעם ענין.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט אויף דער זיצונג, וועט די קהלה פון איהר ביודושעט נישט אדורכפיהרען קיין קויהלען-אקציע, נאר זי דארף געפיהרט ווערען פון דעם געלד, וואס געפינט זיך אין רשות פון דעם קאמיטעט פאר דרינגענדע הילף.

מיר וועלען דערמאהנען, אז מיט 2 יאהר צוריק ווען די קהלה צוזאמען מיט די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס און א רייה פריוואט-פערזאנען, האבען בעהאט בדעה אדורכצופיהרען א גרויסע הילפס-אקציע פאר דער ארימער יודישער בעפעלקערונג, איז בעשלאסען געווארען זיך צו בעמיהען ביי דער מאכט וועגען ערלויבען צו נעהמען א צוגאב צום געוועהנליכען עטאט, נאר אויף די צוועקען פון דרינגענדע הילף. מיט דעם דאזיגען עטאט האט נישט געקענט דיספאנירען די קהלה אליין נאר צוזאמען מיט א קאמיטעט, וועלכער איז צו דעם צוועק ספעציעל געוועהלט געווארען. די מאכט איז דאמאלס איינגעגאנגען אויף דעם צוגאב-עטאט און לעגאליזירט דעם קאמיטעט פאר דרינגענדע הילף ביי דער קהלה.

זייט דעמאלס איז אויפ'ן חשבון פון דעם דאזיגען צוגאב עטאט איינקאסירט געווארען אנ'ערך פון 35 טויזענד זלאטעס. אויסגעגעבען איז געווארען 20 טויזענד זלאטעס, אזוי, אז אין רשות פון קאמיטעט געפינט זיך א סומע פון 15 טויזענד זלאטעס וועלכע ליגען שוין א לאנגע צייט אין דער קהלה-קאסע און דער קאמיטעט איז זיך נישט צונויפגעקומען.

דינסטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון קאמיטעט, עטליכע מיטגלידער פון קאמיטעט האבען פארגעלעגט, אז די 15 טויזענד זלאטעס זאלען נישט אויסגעגעבען ווערען אויף קיין קויהלען, פון וואס דער ארימאן וועט זעהר ווייניג האבען, די קויהלען-אקציע דארף פיהרען די קהלה, לויט דער טראדיציע פון יעדען יאהר.

דער קאמיטעט זאל פאר דעם געלד, צוזאמען מיט הלוואות, וועלכע מ'קען איצט בעקומען פון ארבייטס-פאנד און אנדערע ערטער אויסבויען צייטווייליגע וואוין-הייזער פאר די, וועלכע ווערען עקסמיטירט און בלייבען שוין אויפ'ן גאס מיט זייערע פרויען און קינדער, און וועלכע ווערען נישט פערזארגט דורכ'ן מאגיסטראט.

די פארשטעהער פון דער קהלה האבען ערקלערט, אז די קהלה קען פון איהרע מיטלען נישט פיהרען די קויהלען-אקציע פשוט דערפאר, ווייל אין קהלה-ביודושעט אויפ'ן יאהר 1933 געפינט זיך נישט אזא פאזיציע.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו בעשטימען א סומע פון 20 טויזענד זלאטעס אויף דרינגענדע ווינטער-הילף פאר דער ארימער יודישער בעפעלקערונג. א טייל פון דעם געלד זאל פערווענדעט ווערען אויף פונאנדערצוטיילען קויהלען פאר די נויטבעדערפטיגע און א טייל פון געלד זאל בעשטימט ווערען פאר „נותן-לחם", וועלכע זאל זיך פערפליכטען אין פערלויף פון די צוויי נאהענטסטע שווערע ווינטער-חדשים

ארויסצוגעבען יעדען טאג זופ מיט ברויט פאר די ארימע קינדער פון די יודישע פאלקס-שולען און תלמוד-תורות.

די פערטיילונג פון קויהלען וועט פארקומען אויף דעם אופן, אז רעגיסטרירען וועט מען זיך אין די פאראיינען, שוהלען און שטיבלעך און די קהלה-קאנצעלאריע וועט די קויהלען-באנעס צושיקען צו יעדען רעגיסטרירטען א היים אין שטוב. די אקציע זאל זיך שוין אנהויבען אין די נאהענסטע טעג.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען צו רעגיסטרירען אין אלטשטאטישען בית המדרש די אלע, וועלכע האבען זיך נישט רעגיסטרירט, אדער נישט געוואלט רעגיסטרירען אין די אינסטיטוציעס.

די אלע, וועלכע נעהמען שטיצע אין ארבייטסלאזען-פאנד וועלען נישט קענען געניסען פון דער קויהלען-אקציע.

יעדער פעטענט וועט בעקומען איין קארץ קויהלען.

איין פערטיילונגס-פונקט וועט זיין אין שטאט. דער צווייטער אין באלוט.

ארויס'גנב'ענען שטייער-אקטען פון 8. פינאנז-אמט

געוואלט צו דעם צוועק איבערקויפען דעם וואזשנע

נעכטיגער פראצעס אין לאדזער קרייז-געריכט

דעם 29 אויגוסט ה. י. איז צום וואזשני פון 8 פינאנץ-אמט וואווזשיניעץ יארמולא געקומען א פערזאן, וועלכער האט איהם פארגעלעגט ארויסצוגעבען פון דער שאנק די אקטען פון אומזאץ-שטייער פארן יאהר 1933. וואס זענען נוגע די זאקען-פאבריקאנטען יוסף ראטענבערג און דוד דיין, פולבאצנא 8, יארמולא האט פאר דעם שטיקעל ארבייט בעקומען צוגעזאגט פופציג זל. א בעלוינונג.

כדי דער וואזשני זאל געדענקען די נעמען פון די פאבריקאנטען האט דער פערזאן אויפגעשריבען אויף א קארטעל די נעמען ראטענבערג און אויף דער אנדערער זייט — זיין אייגענעם נאמען: ד. ה. גערטלער, סעקרעטאר פון זאקען-פאבריקאנטען פעראיין און וואוינט אויף זאמענהאף 38, אויף דער דאזיגער אדרעס האט ער דעם וואזשני געהייסען ברענגען די ארויסגעגנבעטע אקטען.

גערטלער האט אויך אינפארמירט דעם וואזשני: אז די אגעגנבעטע אקטען ליגען אין דער שאנק נומער 1 און האט איהם דאבי געגעבען 7 שליסלען מיט וועלכע ער זאל עפענען די שאנק.

דער וואזשני יארמולא האט וועגען גערטלער'ס פראפאזיציע מודיע געווען דעם נאטשאלניק פון 8 פינאנץ-אמט גאנשאר, וועלכער האט וועגען דעם זעלבען מודיע געווען דעם אויספארשונגס-אמט אין לאדז.

די פאליציי האט אדורכגעפיהרט אנ'אויספארשונג און עס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז גערטלער איז אנטלאפען. ערשט אין איינציגע טעג ארום, איז געלונגען גערטלערן צו ארעסטירען און איינזעצען אין תפיסה.

נעכטען איז פארגעקומען גערטלער'ס פראצעס אין לאדזער קרייז-געריכט.

דער בעשולדיגטער האט זיך נישט מודה געווען אין דער שולד און האט געטענה'ט, אז להיפך, דער וואזשני יארמולא האט זיך צו איהם געווענדעט מיט א פארשלאג, ער זאל איהם געבען 50 זל. וועט ער איהם ארויסגעבען די דערמאנטע אקטען.

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען אנ'אורטייל, לויט וועלכען דער 22-יעהריגער דוד הערש גערטלער איז פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר תפיסה און צובעצאהלען 100 זל.

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און וענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
[illegible] -- לייכטע-פרייזן

דאנערשטאג
14
כו
כסלו תרצ"ד

דעצעמבער
זון-אויפגאנג 7.33
זון-אונטערגאנג 3.24

לאדזער וואיעוואדע בעזוכט וויעלון!

(א) דער לאדזער וואיעוואדע הויקע-נאוואק האט בעזוכט וויעלון און זיך דארט פעראינטערעסירט מיט די עפענטליכע ארבייטען, וואס זענען דארט געפיהרט געווארען אין היינטיגען יאהר און וואס ווערען פראיעקטירט פאר'ן יאהר 1934.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

מארגען פרייטאג, ד. 15 ד.ח. 8 אינדערפריה וועט אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 אנהויבען צו אמטירען א צוגאב פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די פאבאראווצעס פון 1912 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט צוגעשטעלט צו א מיליטער-איבערזיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-דינסט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9, און 11 קאמיסאריאטען, און האבען בעקומען גאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער סטאראסטווע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגעזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), ס. נארפיין (פילסודסקיעגא 54), י. כאנדזשינסקא (פיעטריקאווער 165), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

א קאלישער מיידעל גע'חלש'ט אויף פראנצישקאנער גאס

(2) נעכטען איז אויף פראנצישקאנער גאס געפאלען אין חלשות, די 18-יעהריגע אסתר זייפט, וועלכע איז געקומען צו פאהרען פון קאליש. די שטאטישע פאגאטאוויע האט די פערחלשטע אפגעפיהרט אין שטאטישען זאמעלפונקט.

זעלבסטמארד פון אנ'ארבייטס-לאזען

(2) אויף וורובלא 12 האט זיך פערסמט דער ארבייטסלאזער מאריאן קאסארטשיק. די שטאטישע פאגאטאוויע האט איהם אפגעראטעוועט.

פון הונגער

(א) אויף לצאנארדס פלאץ איז געפאלען אין חלשות פון הונגער די ארבייטסלאזע פרוי יוזעפא פיורטשיק. אין א שווערען צושטאנד האט די גיכע הילף אפגעפיהרט די פרוי אין שפיטאל.

צוליב די פרעסט

(א) אין צוזאמענהאנג מיט די הערשענדע פרעסט, האט דער מאגיסטראט בעשלאסען אוועקצושטעלען הייץ-אויוועגס אויפ'ן פרייהייטס-פלאץ, באלוטער מארק, גרינער מארק און וואדני-מארק, כדי פערבייגעהער זאלען זיך קאנען אנווארעמען.

אונטערגעווארפען קינדער

(א) אויף זאוואדזקא 11 האט מען אונטערגעווארפען א 2-יעהריג קינד.

אויף ראקיטשינסקא 11 האט מען אונטערגעווארפען א 6-חדשימ'דיג מיידעלע.

די פערברעכערישע מוטערס ווערען געזוכט.

די געפונענע קינדער האט מען אפגעפיהרט אין שטאטישען ערציהונגס-הויז.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און מעטסעלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 ביי טאג.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

ווי האַלט עס מיט דער פעראייניגונג פון די יודישע האַנדווערקער אין לאָדז

בריף פון פאָרזיצער פון דער לאָדזער האַנדווערקער-עקספּאָזיטור אַדוו. ווייצמאַן. — ערקלערונג פון האַנדווערקער-פערבאַנד, פּאָלודניאָווא 4

מיר האָבען בעקומען פון אַדוו. י. ווייצמאַן פאָלגענדען בריף:

צו דער רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט"!

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ אין אייער ח. צייטונג פון 12-טען ד. ח. א. נ. „ווי האַלט עס מיט דער פעראייניגונג פון די יודישע האַנדווערקער אין לאָדז" דערלויב איך מיר אייך זעהר העפליך צו בעטען צו געבען פּלאַץ פאַר פאָלגענדער אויפקלערונג:

אין די ערשטע טעג פון ד. ח. האָב איך דערהאַלטען אַן׳אָפּשריפט פון בריף, וואָס דער צענטראַלער האַנדווערקער-פערבאַנד אין פּוילען, האָט אַרויסגעשיקט צום האַנדווערקער-פעראיין, פּאָלודניאָווא 4, וועגען ענין פעראייניגונג. ביים דערהאַלטען דעם בריף בין איך געוועזען ערנסט קראַנק. כ׳האָב אָבער אויסער אַלעם דערוואַרט אַ פאַרשטעהערשאַפט פון פּאָלודניאָווא 4, וועלכע כ׳וואָלט טראָץ מיין קראַנקהייט זעהר גערן אויפגענומען. אָבער תיכף, ווי כ׳האָב זיך געפיהלט נאָר עטוואָס בעסער איך מיין געזונד-צושטאַנד, האָב איך איינגעלאַדען אַ פאַרשטעהער פון פּאָלודניאָווא 4, ה׳ ב. פריינט, אויף אַ פּריוואַט-געשפּרעך וועגען דאָזיגען ענין. די כוונה פון אונז פּריוואַט-געשפּרעך איז געוועזען, פאַרצוברייטען דעם באָדען צו דער אמת׳ער פעראייניגונג. נאָך אַ שעה׳דיגען געשפּרעך האָט מיר ה׳ פריינט דערקלערט, אַז די פּאָליטישע קאָמיסיע פון פּאָלודניאָווא 4 וועט צושיקען אַן׳ענטפער, צי זי זאָל די פעראייניגונגס-אונטערהאַנדלונגען פיהרען דורך און מיט מיין פערזאָן, זיך אַבסאָלוט נישט רעכענדיג דערמיט, וואָס איך בין דערצו בערופען געוואָרען דורך דער צענטראַלע, אַלס וויצע-פּרעזעס פון צענטראַל-קאָמיטעט פון יודישען האַנדווערקער-פערבאַנד אין פּוילען, און אַלס פּרעזעס פון דער לאָדזער עקספּאָזיטור.

אָבער אונאָפּהענגיג פון אַלעם וועל איך ווייטער פאָרזעצען די אָנגעהויבענע אַרבייט פון פעראייניגען די לאָדזער יודישע האַנדווערקער אין איין פערבאַנד, וואָס דאָס איז פאַר מיר אַ וויכטיגע שטרעבונג.

ביי דער געלעגענהייט וויל איך אויך פעסטשטעלען וועגען דעם טעות אין דער אויבענדערמאַנטער נאָטיץ „ציים ווייליגע עקספּאָזיטור". די עקספּאָזיטור איז געשאַפען געוואָרען אויף אַ ספּעציעל דערצו גערופענעם צוזאַמענפאָהר, מיט דער בעטייליגונג פון פאָרשטעהער פון דער צענטראַלע. זי איז נישט קיין צייטווייליגע, ווי עס ווילען עס מאַנכע האָבען, נאָר אַ שטענדיגע עקספּאָזיטור פאַר לאָדז און לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, וועלכע פיהרט איהר טעטיגקייט.

דאַנקענדיג אייך פאַר׳ן געבען די דאָזיגע אויפקלערונג, בלייב איך מיט אַכטונג

אַדוו. י. ווייצמאַן.

* * *

פון דער האַנדווערקער-צענטראַלע, פּאָלודניאָווא 4

אין צוזאַמענהאַנג מיט דערזעלבער נאָטיץ אין אונזער צייטונג האָבען מיר פון דער האַנדווערקער-צענטראַלע, פּאָלודניאָווא 4, דערהאַלטען פאָלגענדע ערקלערונג:

דער האַנדווערקער-פערבאַנד, פּאָלודניאָווא 4 האָט דעם 29. נאָוועמבער דערהאַלטען אַ בריף וועגען דעם ענין, אין וועלכען ס׳ווערט גערעדט אין דער נאָטיץ. די פערוואַלטונג פון פערבאַנד האָט אָבער נאָך וועגען דעם נישט אָנגענומען קיין בעשלוס.

אַ זעלטען דרייסטע גנבה אויף פּעטריקאָווער 17

(—) אין צענטער פון שטאָט, אויף דער טאַמע פּיעטרקאָווער גאַס 17, איז נעכטען אויסגעפיהרט געוואָרען אַ זעהר דרייסטע גנבה.

אין דעם דאָזיגען הויז אין פּראָנט, האָט אַ געשעפט די פירמע ראַזאַמאַרס פון בילין, אַ גאַנצע נאַכט האָט די פּאָליציי איבער די דאָזיגע געשעפטען אַ נאַכט-וועכטער, וועלכער פערענדיגט זיין דינסט 8 אַ זייגער אין דערפריה.

נעכטען אינדערפריה איז דער נאַכט וועכטער אַוועק 8 אַ זייגער און אַראָפּגענומען פון די שוי-פענסטער און אַריינגאַנגס-טיר די אייזערנע לאַדען, אַזוי ווי ער טוט יעדען טאָג, 9 אַ זייגער קומען די אָנגעשטעלטע פון געשעפט.

אַרום האַלב 9 האָט מען בעמערקט, אַז ביים געשעפט פאָרט זיך אַ יונגערמאַן אָהן אַ פּאַלטאָ און אַ קאַפּעלוש. די שכנים פון הויף און די פערבייגעהער האָבען געמיינט, אַז דאָס איז אַן אָנגעשטעלטער פון געשעפט און קיינעם איז דערביי נישט געווען אויפפאַלענד ווען דער יונגער מאַן האָט אויסגעלאָדענט סחורה צווי טרעגער און די פערגיך אַוועקגעשיקט.

9 אַ זייגער זענען אָנגעקומען די אָנגעשטעלטע פון געשעפט, די אַריינגאַנג-טיר איז געווען אָפען און איין שויב אַרויסגענומען, זיי זענען אַריין און באַלד בעמערקט די בעדייטענדע גנבה וואָס איז אויסגעפיהרט געוואָרען, ווי ס׳האָט זיך אַרויס געשטעלט איז די אַריינגאַנגס-טיר געווען פאַרשלאָסען איבערווייניג און דער שליסעל האָט געשטעקט אין שלאָס. די אָנגעשטעלטע און די איינהאַבער געהען אַרויס דורך דער הינטער טיר, דער גנב האָט בעוויזען אויף אַזאַ בעלעבטען פּונקט אויסצושניידען אַ שויב און אויפשליסען די טיר פון איבערווייניג, אַזוי אַז ער איז אונגעשטערט אַריין אין געשעפט. וועגען דער גנבה האָט מען מיטגעטיילט דער פּאָליציי און אויספאָרשונגס-אַמט, וועלכע האָט אונטערגענומען שריט צו כאַפּען די דרייסטע גנבים.

לאָנדאָנער פּרעסע פערשפּרייט אַ קלאַנג

אַז ליידי ערליי איז פערוואונדעט געוואָרען אין וואַרשא

טעלעגראַפישע אָנפראַגע פון ליידי ערליי׳ס פאַמיליע אין לאָדז

די לאָנדאָנער פּרעסע האָט פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז ליידי ערליי איז גרויסגעהענדיג אין וואַרשא פון אַ מיטינג בעפאַלען און פערוואונדעט געוואָרען.

נעכטען איז קיין לאָדז אָנגעקומען פון ליידי ערליי׳ס פאַמיליע אַ טעלעגראַפישע אָנפראַגע וועגען איהר געזונד-צושטאַנד. דערהאַלטענדיג די טעלעגראַמע, האָט ליידי ערליי טעלעפאָניש זיך פערבונדען מיט לאָנדאָן און איבערגעגעבען, אַז די גאַנצע מעשה אויסגעטראַכטען פון פינגער, אַז זי איז זוגענד און פריש און גרייט זיך אויף אַ באַנקעט.

פון אַרבייטער-לעבען

צוזאַמענפאָהר פון טעקסטיל-אַרבייטער-פערבאַנדען

(2) זונטאָג, דעם 17 ה. ח. וועט אויף פּושעיאַזד 40 פאָרקומען אַן׳אַלפּוילישער צוזאַמענפאָהר פון טעקסטיל-אַרבייטער-פערבאַנדען, וועלכע שטעהען אונטער דער השפּעה פון דער סאַנאַציע. צום צוזאַמענפאָהר וועלען קומען די דעפּוטאַטען פּאַנטשעק און גאַרדעצקי.

קאָלעקטיווער אָפּמאַך אין דער טריקאָטאַזש-אינדוסטריע

(2) היינט קומט פאָר ביים אַרבייטס-אינספּעקטאָר אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ פון אַרבייטער און פאַבריקאַנטען פון דער טריקאָטאַזש אינדוסטריע וועגען שליסען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך.

היינט זאָל דער אָפּמאַך אונטערגעשריבען ווערען.

לוסטראַציע פון גרויסע פאַבריקען

(2) נעכטען האָט די אינספּעקטאָרין יאַנינא מיעדזשינסקאַ לוסטרירט די פאַבריקען פון פּאָזנאַנסקי, שייבלער, גייער און אַנד. די לוסטראַציע אין די פאַבריקען וועט נאָך דויערן איניגע טעג.

ביי די שאָפערען

(א) אַ דעלעגאַציע פון שאָפערען-פעראיין האָט זיך נעכטען געווענדעט צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר מיט אַ פאָרשלאָג, צו רופען אַ געמיינזאַמע קאָנפערענץ מיט׳ן אויטאָבוס-בעזיצער-פערבאַנד וועגען עקאָנאָמישע ענינים. די שאָפערס שטעלען אַרויס אַ רייהע פאָדערונגען אויסצובעסערען זייער לאַגע.

פון דער קאָמונאַלער קאַסע (ק. ק. א.)

איינגעפיהרט נייע אַמט-שעהן

אין דער קאָמונאַלער קאַסע (נאַרוטאָוויטשאַ 42) זענען פון 1-טען ד.ח. די אַמט-שעה׳ן: פון 9 ביז 4 נאָכמ. אָהן איבעררייס. הלוואות, איינקאַסע און דיסקאָנטע-ענינים ווערען ערלעדיגט נאָר $2^1/_2$ נאָכמיטאָג. שבת איז די קאַסע טעטיג פון 9 ביז 1 מיטאָג.

אין משך פון חודש נאָוועמבער זענען די וועקלאָדען געשטיגען אויף העכער 150 טויזענד זל.

פאָרלעזונג פון פּראָפ. י. פּיי-ווישיס וועגען יודישער מוזיק

מאָרגען, פרייטאָג אָוועגד, וועט פּראָפ. י. פּיוווישיס האַלטען אין דער יודישער געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטשאַפט אַ פאָרלעזונג וועגען יודישע מוזיק.

טראַדיציאָנעלער חנוכה-קאָנצערט פון „הזמיר"

היינטיגען שבת אָרדענט איין דער היגער „הזמיר" אַ טראַדיציאָנעלען חנוכה-קאָנצערט. אין פּראָגראַם געהען אַריין אַ רייהע שאַפונגען פון היידן, ליאָוו, מענדעלסאָן און אַנד.

אין קאָנצערט נעמט אָנטייל דער געמישטער „הזמיר"-כאָר און אַ רייהע בעקאַנטע סאָליסטען און אויך די בעריהמטע אָפּערן-זינגערין פרל. סטעלאַ מאַרקוס פון בערלין.

מיט׳ן קאָנצערט פיהרט אָן דער דיריגענט פּראָפ. י. זאַקס.

קאָנקורס פון יודישע גימנאַסטישע מאַנשאַפטען אין לאָדז

אונטער׳ן פּראָטעקטאָראַט פון דעפּ. ראָזמאַרין

זונטאָג קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל אַ קאָנקורס פון די גימנאַסטישע מאַנשאַפטען פון גאַנצען לאָדזער קרייז, וועלכע געהערען צום וועלט-פערבאַנד „מכבי".

דער קאָנקורס ווערט אָרגאַניזירט דורך דעם לאָדזער קרייז-פערבאַנד פון דער „מכבי"-צענטראַלע. דער קאָנקורס קומט פאָר אין ריטמישע און פריי-איבונגען וועגען איבעררגאַנגס-בעכער פון לאָדזער קרייז-פערבאַנד.

די דאָזיגע אימפּרעזע איז ווערט בעגריסט צו ווערען.

פאָרלעזונג וועגען דער פיזישער ערציהונג פון דער יודישער פרוי

פרייטאָג וועט אין ספּאָרט-קלוב „מכבי" פאָרקומען אַ פאָרלעזונג פון דער פאָרזיצערין פון רעפעראַט פאַר פרויען-ערציהונג ביים וועלט-פערבאַנד „מכבי", פרוי נעכאַמקיס-לעבענבוים א. ד. ט. „די נויטיגקייט פאַר פיזישער ערציהונג פאַר דער יודישער פרוי". נאָך דער פאָרלעזונג וועט פאָרקומען אַ מוסטער-לעקציע פון פרויען-גימנאַסטיק.

ר. איזראַעל ● דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד

114 ● סענסאַציאָנעל-שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

ס׳איז לייכט צו פערשטעהען אַז מיט גרויסען האָט געהערט נישט דער גראַף ראַשעוויטש, נאָר באַנעצקי.

באַלד ווי רובין האָט איהם געבראַכט דעם אַפּאַראַט וועלכען ער האָט צוגענומען ביי אַדאָן אין צימער און באַלד ווי רובין איז מיט די דאָקומענטען און אַלאַס קאָרעספּאָנדענץ אַוועקגעפאָהרען קיין לאָדז, האָט באַנעצקי זיך באַלד פערשטענדיגט מיט די בעסטע מעכאַניקער אין בריסעל, כדי צו דערגיין וואָס פאַראַ אַפּאַראַט דאָס איז און ווי מען וואַרף זיך בעגעהען מיט איהם.

צוויי מעכאַניקער האָבען גענוי אַדורכגעקוקט דעם אַפּאַראַט, האָבען בעוואונדערט דעם קונציגען מעכאַניזם און די פּרעציזע אַרבייט.

— דאָס איז נישט אונזערס קיין אַרבייט האָבען זיי בידע איינשטימיג ערקלערט.

— דאָס איז, מיר אַ קנאַפּע נפקה-מינה, צי דאָס איז אייערס אַ ג׳אַרבייט, צי נישט אייערס, איך דאַרף וויסען וואָס דאָס איז בכלל אַזוינס און ווי אַזוי קען מען זיך דערמיט בענוצען.

— דאָס איז, האָט איינער פון די מעכאַניקער גענאָגט, אַ ראַדיאָ-סטאַנציע אין אַ מיניאַטור פאָרם. דאָס איז אַ קונציג צוזאַמענגעשטעלטע אָפּגעבע-סטאַנציע פעראייניגט מיט אַן אָפּנעהם סטאַנציע אַזוי אַז מ׳קען זיך פערשטענדיגען מיט יעדען איינעם וואָס האָט אַזאַ אַפּאַראַט און אַן אַנדער אָרט.

— ווי אַזוי קומט אָבער די פערשטענדיגונג מיט דער ענטשפּרעכענדער פערזאָן, אימיצער אַנדערש קען אויך אויפכאַפּען די כוואַליעס אַזוי ווי ס׳איז ביי יעדער ראַדיאָ-סטאַנציע. און זיך אויך צו הערען צו דעם, וואָס מ׳רעדט פון דעם דאָזיגען אַפּאַראַט.

— ניין, דאָס איז אונמעגליך. דערביי שטעקט אַ סוד, ביידע צדדים מוזען וויסען דעם סוד, און טער וועלכער כוואַליע דעם אַפּאַראַט אָנצושטעלען. וויים מען דאָס נישט, קען מען זיך נישט מיט דער הילף פון דאָזיגען אַפּאַראַט פערשטענדיגען.

— הייסט עס, אַז פאַר מיר איז דער גאַנצער מעכאַניזם דאָ נוצלאָז. אויב איך ווייס נישט דעם סוד.

— אַזוי איז עס, איהר וואָלט געדאַרפט חדשים׳ווייז מייסטרעווען ביי דעם דאָזיגען קונצל, אַז איהר זאָלט צופעליג אָנטרעפען אויף דער ריכטיגער כוואַליע.

די צוויי מעכאַניקער זענען אַוועק און באַנעצקין איז געוואָרען אַלץ קלאָהר, ער האָט שוין געוואוסט ווי אַזוי מ׳האָט באַך אין לאָדז אונטערגעהערט אַלץ, וואָס ער האָט גערעדט און ווי די חברה האָט געוואוסט אַלץ וואָס ער האָט געראַפּט, ער האָט שוין איצט געוואוסט ווי אַזוי די חברה האָט אונטער געהערט די אויספאָרשונג פון פרוי ראַזען און אין די ענטשפּרעכענדע מאָמענטען נישט דערלאָזען, אַז זי זאָל זיך דערמאָהנען וואָס מיט איהר איז פאָרגעקומען, און זאָל זיך אויסהיילען פון׳ם היפּנאָז.

— געוויס וואָלט גוט געווען ווען איך וואָלט געקאָנט זיך איצט דורך דעם אַפּאַראַט פערשטענדיגען מיט איהרע שותּפים אין לאָדז, דורך דעם אַפּאַראַט וואָלט איך די אויפגעכאַפּט ווי פישלעך אויף דער ווענטקע, איך וואָלט אַלעם געקומען מיט אַלעם פערטיגען.

באַנעצקי האָט זיך ווייטער גוט איינגעקוקט אין׳ם אַפּאַראַט ווי אַזוי זיך צו בעגעהען מיט איהם. האָט באַנעצקי שוין געוואוסט, ווייל דאָס האָבען איהם אויסגעלערנט די מעכאַניקער, אַ גאַנצע נאַכט האָט ער דאָרט געמיסטעוועט, אָבער דערפון איז גאָרנישט אַרויסגעקומען. ער האָט געהאַט בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו ערשטקלאַסיגע ראַדיאָ פאַך-קענער, אָבער וואָלטען די געקענט געפינען עפעס אַ מיטעל צו דערגעהען דעם סוד פון פערשטענדיגען זיך מיט אַראַס שותּפים אין לאָדז, ער האָט זיך אַוועקגעלייגט שלאָפען אויף צוויי שעה צייט און דאַן האָט ער ווידער גענומען זיך צום אַפּאַראַט. באַנעצקי האָט דאַך געהערט צו די אינטעליגענטע נאַטורען, וועלכע שטעלען זיך נישט אָפּ אויף די שוועריקייטען וועלכע די טרעפען אויפ׳ן וועג, דערביי האָט ער ווייטער נישט אָנגעלאָזען דעם מעכאַניזם אין דער האָפנונג אַז סוף כל סוף וועט זיך איינגעבען אָנצוטרעפען אויף דער כוואַליע, וועלכע ער דאַרף. די טובה וואָס ער האָט געקאָנט דערפון האָבען איז געווען נישט צו בעצאָהלען און ס׳איז ווערט געווען צו מאַכען די גרעסטע אָנשטרענגונגען אין דער הינזיכט. ער האָט געדרעהט די רעדלעך אַהין און אַהער, ווען פּלוצלונג האָט ער דערהערט אַ געפּרויש ווי אין אַ געוועהנליכען ראַדיאָ-אַפּאַראַט.

ער האָט מעהר נישט גערירט דעם אַפּאַראַט און געוואַרט. ער האָט פערשטאַנען אַז ער האָט אָנגעטראָפען אויף עפּעס אַ כוואַליע. וואָס איז ענטשפּרעכענד צו דעם קליינעם אַפּאַראַט. ער האָט נישט געוואַרט לאַנג וואַרטען ביז ער האָט דערהערט אַ שטים:

— האַלאָ, האַלאָ. רעדט דאָרט אַדאָ?

באַנעצקי איז אַזש אויפגעשפּרונגען פאַר פרייד ער האָט אָנגעטראָפען אויף דעם ריכטיגען אָרט. איצט ווייס ער האָבען אַלץ וואָס ער דאַרף, ער האָט זיך באַלד אָריענטירט, אַז מ׳דאַרף ענטפערען און געבען אַזאַ ענטפער אַז יענעם זאָל נישט ווערען אויפפאַלענד און ער האָט טאַקע אַדורכגעפיהרט מיט גערסאָמען דעם געשפּרעך וועלכער איז אונז גוט בעקאַנט. דורך דער גאַנצער צייט פון געשפּרעך האָט באַנעצקי נישט געהאַט די געלעגענהייט זיך צו דערוויסען ווער ס׳רעדט דאָרט אין לאָדז, דערביי האָט ער דעם געשפּרעך אַזוי אויסגעדרעהט אַז ער זאָל זיך נאָכאַמאָל פערבינדען מיט איהם אין אַ שעה אַרום. באַנעצקי האָט שוין זיך געהאַט צוגעגרייט אַ פּלאַן, ווי אַזוי ער וועט זיך דערוויסען דעם נאָמען פון דעם פערזאָן, וועלכער רעדט דאָרט אין לאָדז. באַנעצקי האָט מעהר נישט גערירט פון אָרט דעם אַפּאַראַט, וויסענדיג אַז ער האָט צופעליג אָנגעטראָפען אויף דער ריכטיגער כוואַליע, און דאַרף זי נישט איבערבערערען, מיט אונגעדולד האָט באַנעצקי אָפּגעוואַרט די שעה צייט, וועלכע האָט געדאַרפט אַדורכגעהן ביז ער וועט זיך קענען ווידעראַמאָל פערבינדען מיט דעם לאָדזער, וועלכער האָט מיט איהם גערעדט.

— אַזוי איז עס ריכטיג, האָט באַנעצקי געזאָגט, ס׳שפּילט זיך שוין אָב דער לעצטער אַקט פון דער גרויסער טראַגעדיע, איך האָב מיין ציל דערגרייכט. (פאָרטזעצונג קומט).

„דער רײַכסטער מאַן אין דער וועלט“ איז יעצט דער אומגליקליכסטער

אַ בעבראַסקער צײַטונג האָט באַלד באַך דער וועלט־מלחמה בעשטימט אַ פּרײַז פאַר דעם בעסטען און געלונגענסטען בריף וועגען די רײַכע מענשען אין דער וועלט. אַ שמיד אין בענקראַפט (נעבראַס־קאַ) מיט׳ן נאָמען ע. דוש. מײַערס האָט אויך גע־שריבען אַ בריף וועגען דעם. עס האָט זיך איהם אַפילו נישט געחלומט אַז זײַן בריף וועט געווינען דעם פּרײַז און אַז ער וועט צוליב דעם בריף ווערען אַ בערימטקייט. אין זײַן בריף האָט מײַערס גע־שריבען פאָלגענדעס :

„איך ווייס נישט, ה׳ רעדאַקטאָר, צי איך איז בעקאַנט דער פאַקט, אַז מיט ספּרצעהן מייל ווייטער פון אייער רעדאַקציע לעבט דער רײַכסטער מענש אויף דער וועלט, און דאָס איז טאַקע איך אַליין, דער שרייבער פון די דאָזיגע שורות. איך בין אַ פּשוט־קער שמיד, אָבער רײַך ווי קרח. איך אַרבייט יעדען טאָג ביז אַכט אין אָוונט. בײַטאָג האָב איך בלויז אַ שעה צײַט פאַר עסען. ראָקפעלער וואָלט מיר אַוועקגע־געבען זײַן גאַנצע רײַכקייט פאַר מײַן מאָגען אָבער איך וועל איהם נישט פערקויפען, איך ווייס אַז איך בין אַ גליקליכער מענש און דאָס ווייסען אויך מײַנע קונים.

„איך האָב אַ וואונדערבאַרע ווײַבעל, וואָס לעבט שוין מיט מיר צוואַנציג יאָהר, און האָט מיך באַך אַלץ ליב. כ׳האָב אַ קליינע הויז און צוויי וואויל־לע קינדער, אַ יונגעל און אַ מיידעל, דער בחור׳ל וועט שוין באַלד אַליין זײַן אַ שמיד און מאַכען אַ לעבען. דערצו האָב איך אַ פּיינעם הונט, מיט וועל־כען איך גייה אויף יאַגד, בקיצור, ס׳איז מיר גוט!

„רײַכקייט? איהר מיינט געלט? — דאָס האָב איך זעהר ווייניג. איהר פרעגט באַר מכּוח מאַטעריעל־לער צופרידענקייט. איך זאָג אײַך באַר, אַז איך וויל לעבען און וויל, אַז מען זאָל אויף מיר זאָגען, אַז איך פערדין צו לעבען אויף דער וועלט, איך זאָג, אַז דער מענש, וואָס איז גליקליך מיט׳ן לעבען, איז רײַך, און סיאיז איהם בעסער פון די רײַכע“.

איז ער איבערראַשט געוואָרען אַ בעריהמטקייט. זײַן בריף האָט געקראָגען דעם פּרײַז און איז איבערזעצט געוואָרען אין אַ סך שפּראַכען. ער האָט נאָכדעם געקראָגען 800 בריף פון פערשיעדענע שטעט און לענדער, דאָס רוב בריף זענען געווען ליבע־לידליכע פאַר איהם. און עטליכע האָט מען איהם אָנגעזידעוועלט לכבוד ער האָט נישט קיין גרויסע אַמביציעס.

נאָר אָט איז דער קריזיס אָנגעקומען און דער „רײַכסטער מענש אין דער וועלט“ האָט נישט געהאַט מיט וואָס צו בעהייצען זײַן דירה; די פרוי מיט דער מאַכסטער האָט ער געמוזט אָפּשיקען צו די על־טערען אויף אַ שטיקעל צײַט. אָבער דאָס ערגסטע איז, וואָס זײַן זוהן, וועלכער האָט שוין צײַט גע־האַט צו הייראַטען און האָבען אַ קינד, איז פער־שוואונדען. מען דענקט אַז ער האָט זיך דערטרונ־קען. אַ שווינדלער פון דענווער האָט איהם גענאַרט, אַז זײַן זוהן איז אין דענווער, דער שווינדלער האָט איהם בעגנבעט און דערנאָך שמיד האָט גע־מען צו דער פּאָליציי זי זאָל איהם העלפען צוריק־צוקריגען. און ווען ער איז צוריקגעקומען האָט ער זיך דערוואוסט אַז זײַן שנור האָט אַנטלאָפען אין געריכט, אַז זײַן זוהן (איהר מאַן) איז אַנטלאָפען מיט אַ פרעמדער פרוי, אַן אַלמנה, און מיט איהר געוויידראַט, ער איז איצט אַ ביגאַמיסט און דערפאַר בעהאַלט ער זיך אויס. צו דעם האָט ער נאָך גע־מאַכט אַ שווינדעל מיט דעם כלומרשטען השד, אַז ער איז דערטרונקען געוואָרען.

און אָט האָט דער קריזיס און צרות פון גרויסע קינדער געבראַכט דעם פילאָזאָפישען שמיד אַזעלכע צרות, אַז ער דענקט שוין מעהר נישט אַז ער איז דער גליקליכסטער מענש אין דער וועלט.

דאָס לעבען אין ארץ־ישראל

(ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור)

אַ נײַער אַרבייטער־קוואַרטאַל הינטער ירושלים

ירושלים. די טעג איז אָפּגעשלאָסען געוואָרען אַן אָפּמאַך וועגען אויפבויען אַ נײַעם הינטער־שטאָטישען אַרבייטס־קוואַרטאַל הינטער ירושלים, צווישען תּלפּיות און רמת־רחל. דער פּלאַן זעהט פאָר אויס דאָס אויפבויען 150 הײַזער.

5000 פונט אויף פרויען־אויסבילדונג

תּל־אביב. דער היגער אײַנוואוינער אַבאַ טאָדלין האָט געשפּענדעט 5000 פונט אויף דעם פרויען־אויס־בילדונגס־פאָנד פון דער ויצאָ אין א״י.

די דעמיסיע פון א. קאַך פאַר׳ן העכערן געריכט

ירושלים. היות די ירושלימער מוניציפּאַליטעט האָט זיך אָפּגעזאָגט אָנצונעמען די מאָטיוועז, צוליב וועלכע דער בירגערמייסטער ראַבּעבּי נאַשאַשיבּי האָט ערטיילט דעמיסיע דעם יודישען דירעק־טאָר פון מוניציפּאַלען וואַסער־בעוואָרגונגס־דעפּאַר־טאַמענט א. קאַך, האָט דער פערטיידיגער פון קאַכן דערלאַנגט אַן אָנקלאַגע אין העכסטען געריכט גע־גען דער ירושלימער מוניציפּאַליטעט.

אַראַבּישע בעריכטען וועגען יודישע באַדען־קניות אין א״י

ירושלים. דאָס אַראַבּישע טאָגבלאַט „פּאַלעס־טיין“ טיילט מיט וועגען עטליכע ערד־קניות וואָס יודען האָבען די לעצטע טעג דורכגעפיהרט בײַ אַ־ראַבּער אין א״י, די מיטטיילונגען פון „פּאַלעסטיין“ ווערען פון יודישע קוועלען נישט בעשטעטיגט.

דער ערשטער בעריכט וועלכער איז זיכער אַ פאַלשער, איז נוגע אַ קניה פון טויזענט דונאַם באָדען אין באר־שבע צום פּרײַז פון איין פונט פאַר׳ן דונאַם.

אין צווייטען בעריכט ווערט איבערגעגעבען אַז יודישע קאַפּיטאַליסטען פון אַמעריקאַ האָבען אײַנגעקויפט 1200 דונאַם צווישען בית־גן און דעם טייך רובּין. צו צפון פון יפו. דער באָדען געהערט זבּר אַגאַט בעקאַנטער אַראַבּיש־מוזולמענישער משר־פּחה, און די טראַנזאַקציע זאָלען האָבען פערמי־טעלט אַראַבּישע באָדען־אַגענטען. די פערהאַנד־לונגען אַרום דער קניה זאָלען האָבען געדויערט אַ יאָהר צײַט און זענען ערשט איצט פערענדיגט גע־וואָרען. דער באָדען זאָל זײַן צוגעפּאַסט פאַר ווײַנ־גערטנערײַ, פּרדסים און טיטלען־צוכט.

צוזאַמענשטעל פון דער ירושלים׳ער מוניציפּאַליטעט

ירושלים. „הארץ“ טיילט מיט, אַז די ירושלי־מער מוניציפּאַליטעט זאָל בעשטעהן פון 6 יודי־שע מיטגלידער, 3 מוזולמענער און 2 קריסטען, חוץ דעם זאָל געוועהלט ווערען איין פאָרשטעהער פון אַ געמישטען מוזולמעניש־קריסטליכען וואַהל קרייז, אַזוי אַ די יודישע וועהלער פון דעם קרייז זאָלען האָבען צו ענטשיידען צי עס זאָל געוועהלט ווערען אַ קריסט אָדער אַ מוזולמענער. אויסער די 12 פאָרשטייער פון דער יודישער, מוזולמענישער און קריסטליכער בע־פעלקערונג זאָל אין דער מוניציפּאַליטעט געוועהלט ווערען איינער אָדער צוויי רעפּרעזענטאַנטען פון די אויסלענדער, וואָס וואוינען בקביעות אין ירושלים.

ארטאפעדישער אנשטאלט

פראָטעזען, קאָרסעטען, אָר־טאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לײַכטע פּלאַט־פוס־אײַנלאַגען נאָגען פוס־שמערצען אַלס נאָך גיפּס־אָפּדרוק.

Dr. med. Lubicz i. Villy Simonović

פּעטריקאַווער 119, טעל. 231-81

אַלס בירגערמייסטער זאָל אויך געוועהלט ווערען אַן אויסלענדער.

זעלבסט־געריכטען איבער טוריסטען־שפּיאָנען אין ירושלים

ירושלים. די פאַלען פון עפענטליכע זעלבסט־געריכטען איבער שפּיאָנען פון „אונגלע אַלע“ טע־ריסטען ווערען אַלץ אָפטער, אַ יונגע־מאַן, וואָס האָט אין געזעלשאַפט פון צוויי פּאָליציאַנטען פער־לאָזען אַ ירושלימער האָטעל נאָכ׳ן דורכפיהרען דאָרט אַן אַבלאַווע, איז בעפאַלען געוואָרען דורך אַן עולם יודען, וועלכע האָבען איהם בעוואָרפען מיט שטיינער. די פּאָליציאַנטען האָבען איהם קוים בעוויזען צו מאַכען אַ וועג דורכ׳ן המון און אויסצו־בעהאַלטען אין אַ נאָהענטען פּאָליציי־אַמט. אַ צווייטער יונגערמאַן איז דעם זעלבען טאָג צוזאַמיטש גע־וואָרען דורך אַ גרופּע יודען אויף איינער פון די ירושלימער גאַסען.

ד״ר געאָרג האַלפּערן און ד״ר יצחק ברויער אין א״י

ירושלים. קיין ארץ־ישראל איז געקומען דער בעקאַנטער פיהרער פון דער אגודת־ישראל און פראַנקפורטער אַדוואָקאַט דר. יצחק ברויער. קיין א״י איז געקומען ד״ר געאָרג האַלפּערן, דירעקטאָר פון דער יודישער קאָלאָניאַל־באַנק אין ענגלאַנד, ווי עס הייסט האָט דר. האַלפּערן בדעה צו בעזעצען זיך אין לאַנד.

אַראַבּישער באָיקאָט

ירושלים.

די אַראַבּישע פּרעסע טיילט מיט, ווען אַן אַראַבּישער פרויען־קאָנפערענץ, וואָס איז די טעג פאָרגעקומען אין חיפה און אויף וועלכער עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו גרינדען אַ פרויען־קאָמיטעט צו פּראָפּאַגירען דעם באָיקאָט פון יודישע פּראָדוק־טען.

קאָלנע־קינאָ־טעאַטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26

הײַנט אויך פאָלג. טעג!

גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם!

— I —

„Orlątko“

אין די הויפּט־ראָלען:

Jean Zeber i Wiktor Francen

— II —

„עסקאַדרע פון פערלאָרטע“

אין די הויפּטראָלען:

Richard Dix i Mary Astor

דער זאַל איז צענטראַל בעהייצט

אָנהויב פון די־מענטען טעגליך 4.30 נ״מ

שבת און זונטאָג—12.30 אַ זייגער בײַטאָג

י. מלאך.

יאָסי

(פון מײַנע וועג־בלעטלעך איבער רומעניע)

דער ערשטער קריסט, וועמען איך האָב בעגעגנט ביים אַראָפּקומען פון דער באַהן איז נישט געווען קיין געוועהנליכער. דאָס איז געווען דער בערימטער „באַציאַנאַלער האלד“ טאַריו, וואָס האָט אויפגעטאָן אַ גרויסע האַק פאַר זײַן פּאַטעראַלאַנד. דערמיט, וואָס ער האָט דערשאָסען אַ יודישען סטודענט אין טשערנאָוויץ אָהן שום סיבה. איצט געהט ער אַרום פרײַ און הפקר אויף דײַן שטיגער מען בעגריסט איהם מיט גרויס יראת הכבוד, און ער אַליין, לויט דער מינע אויף זײַן פּנים, בעטראַכט זיך פאַר דער גרעסטער פּערזענליכקייט אין דער קריסטלישער רעפּובליק — אין יאַסי.

יאַסי, די שטאָט פון קלויסטערס, פירשטען און קעניגען, האָט אויף איהרע אַלטע טויערען אײַנגע־קריצט דאַטעס פון וויכטיגע עפּאָכעס אין יודישען לעבען. אָנהויבענדיג פון די צײַטען, ווען עס איז געבויט געוואָרען די אָפּיציעלע גאַס, וואו די דיקע מויער און הויכער טורעם שטייט נאָך ווי אַן עדות ביז צום הײַנטיגען טאָג, פון 1866, ווען דער ערש־טער יודישער טעאַטער, אויף אַ גאַנץ פּרימיטיווען אופן איז געשאַפען געוואָרען, ביז צו דער אויפ־פיהרונג פון שטעדענבערגס רעוויו „סקאַנדאַל־קומט“.

איך גיי איבער גאַס און געסעל, איבער שטאָט טייל און האַרטישע וועגען אַרום דער שטאָט יעדע הויז שווימט אָנגעטועגען מיט אַ העליקען יודישען „הערב“, אַ נישט אויסגעקריצטער, אַ נישט געגעסענער, וואָס מען דאַרף זיך מאַטערן דעם הערב איבערצוליינען. ניין, מען זעהט גאַרנישט, נאָר די לעגענדע דרייט זיך אַליין אַרום פאַר טיר און טויער און דערצעהלט איך, און דערצעהלט.

אַ יונגערמאַן, וואָס הייסט ראַבּינזאָן און וואָס איז אַ זוהן פון יאַסיער רב, איז מײַן בעגלייטער און ער זאָגט מיר אויפריכטיג, אויף יעדען בוידעם אין יאַסי וואַלגערט זיך באַך אין שמות קאַפּיטלעך נישט בעקאַנטע יודישע געשיכטע, און ער האָט עס טאַקע גענומען פאַר אַן עבודה די בוידעמער דורכצוטאַפּען. דער „יוו״א“ האָט נישט פון איין ווינקעל אויף די בוידעמער, נישט איין זעלטענעם דאָקומענט בעקומען.

מיר גייען דורך די מעטראָפּאָליטע. די הויפּט־קירך. און די לעגענדע הויבט זיך אָן צו וועבען: „געווען אַ יודישער יונגערמאַן, אַן עלוי, אַ גדול־סער מח, זיך געשמדט. געגאַנגען אַזוי גרויס, אַז ער איז געוואָרען דער מעטראָפּאָליט, זײַן מאַמע איז גע־שטיגען — גאָט פערטרעטער אויף דער הייליגער יאַסיער ערד!... מאַכט זיך אַ פּאָגראָם מען קוילעט יודען!... מען רייסט זיך אַריין אין די הײַזער... הפקר! יודען לויפען זיך בעהאַלטען... בישטאָ וואו. די רוצחישע הענט שטרעקען זיך נאָך... נאָך אַ רגע און יאַסיער יודען קומען אום גייען אָפּ מיט בלוט און דאָ געשעהט אַ נס! דער מיטראָפּאָליט יוסף דער געוועזענער ישיבה־בחור עפענט די טויערען פון מעטראָפּאָליע. ער רופט אַלע יודען זיך דאָרט בע־האַלטען. דער גרויסער הויף ווערט אָנגעפילט מיט יודען. ער אַליין שטייט מיט אַ קרייץ אין האַנט לעבען טויער, די רוצחים קומען אָן, נאָר זיי וואַגען נישט אַרײַנצורייסען זיך.

פון יענער לעגענדע ביז צו דער איצטיגער ווירקליכקייט איז אַ מהלך. איצט וועבען זיך נײַע לעגענדעס. וואָס זענען דערוויל ווירקליכקייט. דאָס וועט אפשר פאַר די צוקונפטיגע דורות זײַן אַזוי אומגלויבלעך, ווי די שיינע אויסגעטראַכטע און, אַ שר אַ ביצעל אמתדיגע מעשה׳לע, ווי וועגען מעטראָפּאָ־ליט יוסף און די יודען.

די נײַע לעגענדע הויבט זיך אָן סאַמע לעצטע צײַט בימי קוזאַ אין תרצ״ג אצל די „רויטע בריק“...

די „רויטע בריק“ איז איינע פון די אַזוי יודישע קוואַרטאַלען אין יאַסי, דער צווייטער קוואַר־טאַל — דער „שוהל־הויף“ איז שוין מעהר באַלעבאַ־טיש. סוחרימלעך, און געשעפט־מענשען. אָבער דאָ בײַ דער „רויטער בריק“ האָט זיך אײַנגענעסט דער רויער, געזונטער און פּרימיטיווער אָבער דערפאַר אײַנגעאַרטיג שיינער יודישער לעבען.

דער קערנדיגער יודישער מאַסען־לעבען איז דאָ דער באַלעגאָלע דער קצב, דער פערד־הענדלער דער בעקער, דער שנײַדער, דער שוסטער.

דאָ וואוינען די „אויסגעדינטע“ סאָלדאַטען, אַ עלכע, וואָס טוען שוין גאָרנישט, נאָר האָבען קינ־דער אין גאָרער וועלט, אין אַמעריקע און אין אַפריקע, אין אַרגענטינע. און אין.. בוקאַרעשט, קינ־דער שיקען און שרייבען וואָס זיצט איהר דאָ״מ, ליבע עלטערען אין דער שטאָט פון קוזע, קומט אַהער צו אונז קיין אַמעריקע. נאָר מען פאָהרט נישט. מען ריהרט זיך נישט פון אָרט. יאַסי איז ליב, איז טייער פאַר אַט די פּרימיטיווע יודען. ווי טייער עס איז די יודישע שפּראַך וואָס זיי רעדען אַזוי האַרציג, אַזוי זאַפטיג און קענען נישט ליי־ענען און שרייבען. די „רויטע בריק“ און דער „שוהל־הויף“ איז אַזוי נאָהענט צו זייערע געמיט, ווי נאָהענט און ווי אייגען עס זענען די לידער פון זשבאָרזשער ע״ה (אַזוי דריקען זיי זיך אויס) און ווי דערקוויקענ־דיג עס זענען די טעאַטער־שטיקלעך פון אברהמעלע גאָלדפאַדען, וועמען נישט איינער פון די זקנים גע־דענקען און נישט איין טרער ווערט אויסגעווישט פון די רויטע געשוואָלענע אויגען...

די דאָזיגע יודען פון דער „רויטער בריק“ זע־גען שוין נישט ווי זייערע זיידעס, וואָס האָבען זיך געלאָזט אומברענגען על קידוש השם, אָדער וואָס האָבען מיט תחנונים אויסגעבעטען בײַ שטעפּאַ דעם גרויסען אַ שוהל פאַר זיך אַ געמויערטע כּדי פון דער שוהל אַ פעסטונג צו מאַכען מיט שונא ווענט דאָרט צו קענען שטיין צוגעטוליעט צו די שטיינער און פערקנאַקען דעם צײַטער אין די צוגעביסענע ציינער פאַר אימה און שרעק.

די אײַניקלעך פון יענע, וואָס האָבען זיך בעד־וועצט אין דער געגענט פון דער „רויטער בריק“ גייען פראַנק און פרײַ אַרויס פאַר זייערע שוועל און שטעלען זיך פאַר זייערע טירען מיט געקלאַמער־טע פויסטען, און וואַרטען אַז די קוזיסטישע סטו־דענטען כּדי זיי אויפצונעהמען און מקיים פּסק צו זײַן.

און די לעגענדע וועט זיך ווײַטער לייענען:

...און די קוזיסטען האָבען זיך געזאַמעלט אין מאַסען און געקומען ציהען צו די יודישע גאַסען מיט גומענע קישקעס, אײַזערנע שטאַבעס, דרענגער און אפילו מיט קאַלט און הייס געוועהר.

זייערע מתנה איז געווען גרויס און זייערע אויסגעשרייען — ווילד. זיי האָבען זיך אַוועקגעלאָזט איבער די יודישע גאַסען, וואָס ליגט בײַ דער רויטער בריק.

און די יודען פון דער „רויטער בריק“ האָבען דאָס געהערט. דהיינו וועגען אַנגעלויף פון די קו־זיסטען ימח שמם האָבען זיי זיך געגעבען אַ לאָז אַרויס אין גאַס, מענער און ווײַבער, זקנים און קינדער, און אויך געווען בעוואָפענט מיט וואָס איי־נער האָט נאָר געקענט, אַפילו מיט טעפּ — הייסע, זודיגע שמאַלץ! מיט דעם האָט מען אַזוי „מכבד“ געווען די קוזיסטען, אַז ווען זיי האָבען באַכאַמאָל מאַכען אַזאַ מאַרש, מוזען זיי זיך דרייען אַרום דער שטאָט, כּדי אויסצומיידען די גאַסען, וואו די יו־דען וואוינען.

— און דאָס זעלביגע קען געזאָגט ווערען לשבח די יודען פון שוהל־הויף, אויך זיי האָבען זיך אָפּגע־וועהרט פון די קוזיסטישע הענט, און זינט דעם, ציטערען די קוזיסטען זיך צו דערנעהנטערען וואו יודען וואוינען אין דער שטאָט יאַסי.

אַזוי וואָלט מען געדאַרפט אײַנשרייבען אין טייטש־חומש פון דער צוקונפט, נאָר מסתּמא וועט עס אין אַנ׳אַנדער טאָן און אין אַנ׳אַנדער נוסח גע־שריבען ווערען. נאָר די צוקונפטיגע לעגענדע איז איצט הויכער אמת. מיט די יונגלעך פון דער „רויטער בריק“ שפּילט מען זיך נישט. דאָס זענען חברה־ניקעס, וואָס קענען צעריקדערלאַנגען און דער־לאַנגען טאַקע.

גראָיסער ערפאָלג פון די לאָדזער „אררט״ אַרטיסטען

דזשיגאַן און שומאַכער אין דער „יודישער באַנדע״ אין וואַרשאַ

מיר אין אויסגעקומען, די טעג, צו בעזוכען אין וואַרשאַ אַ פאָרשטעלונג פון רעווי-טעאַטער „די יודישע באַנדע״ אין „נאָוואָשטשי״.

„די יודישע באַנדע״ איז, בײַ אונז אין לאָדז, אויך זעהר גוט בעקאַנט. נאָר איצט איז דער צו־זאַמענשטעל פון אַנסאַמבל, אין גאַנצען געענדערט געוואָרען און מיט׳ן אַריינגעמען פיר מיטגלידער פון „אררט״, (דזשיגאַן, שומאַכער, מאַלווינאַ ראַ־פעל און ליליאַנאַ), איז אויך געענדערט געוואָרען דער כאַראַקטער פון דער „באַנדע״, הן אין אינהאַלט פון פּראָגראַם און הן אין פאָרם פון דער אויספיהרונג.

די השפּעה פון „אררט״ אויף דער „באַנדע״ לאָזט זיך זעהר שטאַרק אָנזעהן. די יאָהרען פון משה בראָדערזאָנס טעאַטראַל־קינסטלערישע אַרביי־טען אין „אררט״, זענען נישט געגאַנגען לאיבוד. די „באַנדע״ האָט זיך געמוזט אָפּזאָגען פון סיס־טעם פון לייכטען זשאַנר און האָט געמוזט איבער־נעמען — דערוויל נאָר טיילווייז — דעם קינסט־לערישען צוגאַנג פון „אררט״.

דאָס ביסעל „אררטישע״, וואָס געפינט זיך איצט אין דער „באַנדע״ — דאָמינירט, האָט דעם איבערגעוויכט.

עס איז גענוג זיך אָפּצושטעלען אויף דעם איינאַקטיגען נומער, אין ש. גאָלדשטיינס „אין דער סטראַטאָספערע״, וואָס דזשיגאַן און שומאַכער פיהרען אויס, מען זאָל דערזעהן צו וואָסערע קינסטלערישע שלימות, קינסטלער קאָנען דערגעהן אפילו אין אַן׳איינציג סצעניש בילד, ווען זיי ווערען פריהער, איך משך פון יאָהרען, ליטעראַ־ריש געלייטערט און קינסטלעריש געפלעגט אין אַזאַ ריינע טעאַטראַלע שול, ווי בראָדערזאָנס „אררט״.

דזשיגאַן און שומאַכער דערהויבען זיך טאַקע, אין דעם דערמאָהנטען נומער, צו אַ קינסטלערישע סטראַטאָספערע הויך. זיי געבען אַן׳ערשטקלאַסיג מייסטערשטיק פון טעאַטראַלען שפּיל. אַ שלל פון עכטער יודישער פאָלקסטימליכקייט שפּרודעלט פון די צוויי טיפּען, וועלכע זיי פערקערפּערן און דאָס ברענגען זיי אַרויס מיט אַזוי פיל הערציגער פשטות, וואָס נאָר גרויסע קינסטלער דערגרייכען דערצו.

משה בראָדערזאָן מעג זיין שטאָלץ מיט זיינע תלמידים דזשיגאַן און שומאַכער.

אויך אונזער קאָמפּאָזיטאָר דוד בייגעלמאַן, וועלכער פיהרט איצט אָן מיט דער מוזיקאַלישער אילוסטראַציע פון דער „יודישער באַנדע״ פער־שאַפט אונז, לאָדזער, נישט ווייניג כבוד.

בכלל בעשטעהט דער אַנסאַמבל פון דער „באַנדע״ פון אויסגעצייכענטע טאַלאַנטירטע אַר־טיסטקעס און אַרטיסטען און מען דאַרף זיך דע־ריבער נישט וואונדערן, איבער זייער גרויסע ערפאָלג.

טעאַטער-מענש.

פון יודישען טעאַטער אין ווילנע

פון ווילנאָ שרייבט מען אונז:

פון וואַרשאָ איז צוריקגעקומען דער דירעק־טאָר פון יודישען פאָלקסטעאַטער ה׳ ב. אַס, וועל־כער האָט עטליכע טעג געווילט אין וואַרשאָ. ה׳ אַס, האָט אַנגאַזשירט דעם בעוואוסטען שוישפּילער מנחם רובין, וועלכער טרעט אויף אין דער פּיעסע „דער אורמייל״ (פון בירנצווייג אין רוסלאַנד) און זאָגט צו אויך אויפצופיהרען דאָס בעריהמטע גאָלדפאַדען-שטיק „קוני-לעמל״ לויט גראַנאָווסקי און באַבעלס בעריהמטע פּיעסע „בעני קעניג״.

צו אַנהויב פעברואַר האָט ה׳ אַס איינגעלא־דען קיין ווילנע דעם בעריהמטען שוישפּילער אברהם מאָרעווסקי און דעם אין ווילנע שוין גענוג פּערזענליך באַקאַנטען רעזשיסער יעקב ראָט־באַום, וועלכע וועלען אויפפיהרען דעם בעוואוס־טען אייראָפּעאישען שלאַגער „קאַפּיטאַן קעפעניק״ און י. י. זינגערס רעפּערטואַר - דראַמע „באָריס סאָווינקאָוו״, וועלכע איז דאָ נישט לאַנג־געגאַנגען אויף דער פּוילישער ביהנע אין „אַנטענעאום״ אונטער דער רעזשי פון לעאָן שילער. „דער קריזיס״ — אַ נייע צייט-פּיעסע פון דעם בעוואוסטען יודישען דיכטער אַלטער קאַציזנע און אַ נייע פּיעסע (שילדערט היטלער - דייטשלאַנד) „דער רויטער גענעראַל״. אַנהויבען וועט מאָרעווסקי מיט דעם וועלט - בעריהמטען ווערק „יור זים״ פון ליאָן פויכטוואַנגער. הכלל, דאָס יודישע ווילנע מעג זיך שוין צוגרייטען צו אַן׳אויפלעבונג אין יודישען טעאַטער אין ווילנע.

* * *

אַזעלכע פרייליכע גרוסען בעקומען מיר פון יודישען טעאַטער אין ווילנע.

ווען מען פערגלייכט די דאָזיגע ידיעה מיט׳ן נעבעכדיגען מצב פון יודישען טעאַטער אין לאָדז, ווערט גאָר וואָזשנע קאַלעמוטנע אויפ׳ן געמיט.

מיר זענען ווייט נישט מקנא דעם טאַלאַנט־פולען אַרטיסט בן-ציון וויטלער. ווען איהם קומט אויס צו שפּילען אויף דער היגער יודישער ביהנע מיט אַזאַ שלעכט-צוזאַמענגעשטעלטען אַנסאַמבל.

דראַמע פון יודישען שריפטשטעלער פאַלק האַלפּערן אין פּוילישן טעאַטער אין ווילנע

דעם 15. ה.ח. וועט אין ווילנער פּוילישען „רעדוטאַ״-טעאַטער אויפגעפיהרט די דראַמע פונ׳ם בעקאַנטען יודישען שריפטשטעלער פאַלק האַלפּערן „הורדוס און מרים״. די דירעקציע פון „רעדוטע״ גרייט צו ספּעציעל צו דער פּיעסע דעקאָראַציעס, אויסשטאַטונג און קאָסטיומירונג. דעקאָראַטאָר: מאַ־קאָוניק.

די הויפּט-ראָלע „מרים״ וועט שפּילען די אין לאָדז בעקאַנטע שוישפּילערין סקושירלאָווסקאַ.

אַ בריף פון אַרטיסט יוסף קאַמען, אַז ער איז געזונד

„גייער פאָלקסבלאַט״ האָט מיט צוויי וואָכען צוריק אָפּגעלייקענט די פאַלשע ידיעה, אַז מען האָט ביי דעם בעליבטען אַרטיסט יוסף קאַמען אָפּגענו־מען אַ פוס.

איצט האָבען מיר בעקומען פון אַרטיסט קאַ־מען אַ בריף וועלכער בעשטעטיגט, צו אונזערע אַלעמענס פרייד אַז ער איז געזונד.

יוסף קאַמען שרייבט:

חשובע רעדאַקציע פון „נ. פאָלקסבלאַט״!

איך ווייס נישט פון וואַנען און פון וואָס עס האָט זיך גענומען אין דער יודישער און שפּע־טער אין דער פּוילישער פּרעסע די ידיעה וועגען דעם, אַז מען האָט מיר, בעת אַן אָפּעראַציע אָמפּו־טירט אַ פוס. די מעשה הויבט זיך נישט אָן און לאָזט זיך נישט אויס. איך בין פאַר־אַיאָהרען, בעת איך האָב געווילט אין ווין, קראַנק געוואָרען אויף אַ פוס, וואָס איז געווען אַ רעזולטאַט פון אַ נערווען־עגטצינדונג אין די בלוטגעפעסען. איך בין אָבער געזונד געוואָרען און דורכגעמאַכט אַ טורנע איבער טשעכאָסלאָוואַקיי און לעטלאַנד, שפּיל איך אין דער סטאַניסלאַוואָווער גאָלדפאַדען - טרופּע, איך בין געזונד און פיהל זיך גוט.

איך וואָלט געדאַרפט איבערחזרען דאָס ווערטעל פון מאַרק טוועין, אַז: „די ידיעה וועגען מיין טויט איז אַביסעלע איבערגעטריבען״.

מיט גרוס יוסף קאַמען.״

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע״ נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84

2-טע רעקאָרד-וואָך פון דער 2-טער שלאָגער-פּרעמיערע!

לעצטע 5 פאָרשטעלונגען פון בן-ציון וויטלער

מיט׳ן אַנסאַמבל אין דעם גרויסען שלאַגער, וועלכער איז פערגאַנגענע וואָך געשפּילט געוואָ־רען ביי פולגעפאַקטע הייזער. פריימאָג, דעם 15 ד. ח., 9 אָווענר

„די גאַליציאַנער חתונה״

אין 2 גרויסע אַקטען מיט געזאַנג און טענץ.

אכטונג! גרייט אייך צו דער שבת׳דיגער חנוכה-פאָרשטעלונג, וועלכע וועט שבת 9 אָווענט פאָרקומען אין „פילהאַרמאָניע״ אויסג. דורך ב. וויטלער מיט׳ן גאַנצען אַנסאַמבל.

זונטאָג, ד. 17 ד. ח. 12.30 פריה 2-טער גרויסער פריהמאָרגען

פאַר אַרבייטענדער אינטעליגענץ.

ערשטער קלאַנג-קינאָ-טעאַטער

נאַרוטאָוויטשאַ 20 „ROXY“ נאַרוטאָוויטשאַ 20

היינט און פאָלגענדע טעג:

דער גרעסטער און 1-טער פּויליש-פּאַלעסטינישער קלאַנג-פילם

„סאַבראַ״

SABRA

וואָס אילוסטרירט דאָס לעבען און קאַמפען פון די פּיאָנערען פון יודישען ישוב אין פּאַלעסטינאַ

אין די הויפּט ראָלען: די הויפּט-שוישפּילער פון דעם בעריהמטען אויף דער גאַנצער וועלט „הבימה״

חנה ראָווינאַ, ע. בערטאָנאָף, א. מעסקין א. א.

אויסער פּראָגראַם: „מכביה׳דע אין תל-אביב״ ווי אויך די אויסשטעלונג אין תל-אביב.

אַנהויב 4 נאָכמיטאָג.

גוט מאָרגען!

אַ רחמנות אויף זיי!...

אין „דוש. אוסטאַוו״ איז שוין פערעפענטליכט געוואָרען די פעראָרדנונג וועגען פונאַנדער־לעגען די פערלעגענע שטייערס אויף צוואַנציג האַלב־יעהר־ליכע ראַטעס.

ס׳איז באמת אַ וואוילע זאַך. אויסצוצאָהלען די „זאַלעגלע״ אויף צעהן יאָהר. יעדען וועט אַראָפּ אַן עול פון קאָפּ. סוחרים וועלען פרייער אָפּאָטע־מען — אַ קלייניגקייט — צעהן יאָהר!

יאָ, פאַר יודען, סוחרים, און פאַר אַלע אַנדער־רע „מאַנגאַטען״ איז דאָס טאַקע אַ זעהר גוטע זאַך. אָבער וואָס איז פאַר אַלעם אַ מעלה איז פאַר׳ן צוויי־טען אַ חסרון.

לאָמיר נעהמען די סוחרים-פעראיינען: וואָס וועלען איצט געבען טאָן די סוחרים-פעראיינען? די „קליינהענדלער-דעפּוטאַטען?״ און האַנד־ווערקער-בעשיצער״? וואָס וועלען זיי געבען טאָן אַ יעהער איינער וועט פריי און פראַנק קאָנען אַריינ געהן צום „אדון הגדול״ אַליין, צום באַטשעלניק הייסט עס, און זאָגען:

אדוני באַטשעלניק, זייט מוחל, און „ראָז־לאָזשעט״ מיר דעם אָפּראָטווע אויף צעהן יאָהר און טאָמער וועט דער באַטשעלניק דרעהען מיט דער וואַנסע, וועט ער דרייסט קענען אַ זאָג־טאָן: „פּאַני לעבען — דעקרעט!...

אין אויספיהרער בשר ודגים וועט אַליין קער־גען „מאַכען״ טאָ אויך וועלכע פּרות דאַרף מען די פעראָרגערס? וואָס? — אַ רחמנות אויף די פער־איינען!...

אויף וועמען נאָך איז אַ רחמנות? — אויפ׳ן סעקוועסטראַטאָר!

וואָס וועט דער חבר סעקוועסטראַטאָר איצט טאָר טון? אַז יעדער וועט זיך אַליין קענען מאַכען ראַטעס אויף צעהן יאָהר, טאָ דאַרף מען דעם סע־קוועסטראַטאָר, צו וואָס?

וואָס וועט דער חבר סעקוועסטראַטאָר איצט טון? צו וואָס וועט ער זיך איצט בעהמען? אַזאַ קרידיס, זאָל ער אפשר זיך עפענען אַ געשעפט? וועט ער דאָך האָבען אַן׳עסק מיט סעקוועסטראַטאָ־רען? ...

— אַ רחמנות אויפ׳ן סעקוועסטראַטאָר, בעמיך!

אב—נעס

אין די פּוילישע טעאַטערס

אין שטאָטישען פּוילישען טעאַטער ווערט היינט געגעבען אַלס פּרעמיערע די קאָמעדיע פון ל. מאַרסטין „די ווילדע ביהן״.

* * *

אין טעאַטער „פּאָפּולאַרני״ ווערט יעדען אָווענד געשפּילט די אָפּערעטע „זאָל לעבען די ליבע״.

שבת אָווענד ווערט געגעבען אַלס פּרעמיערע דאָס שטיק פון אַנדזשיי מאַרק „דעם יודען אויפ׳ן שייטער הויפען״.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, ד. 14 דעצעמבער 1933

7,00 צייט-סיגנאַל. 7,05 גימנאַסטיק. 7.20 גראַמאָפאָן, ידיעות. 7,40 גראַמאָפאָן, 7,52 הויז־פרויען־טשאָפּס. 11,40 פּרעסע, ידיעות. 11,57 צייט־סיגנאַל. 12,05 ציגיינער-ראָמאַנסען, ידיעות. 12,35 שול-קאָנצערט. 2,00 ידיעות, 3,25 עקספּאָרט. 3,30 קאָמוניקאַט. 3,40 גראַמאָפאָן, 4,40 רעפּע־ראַט. 4,55 קאָנצערט. 5,50 רעפּערטואַר פון די טעאַטערען, קאָמוניקאַט פון לאָדז. 6,00 רעפּעראַט. 6,20 אוידיציע. 7,25 רעפּעראַט. 7,40 ספּאָרט, ידיעות. 8,00 קאָנצערט. 9,00 פּאָסט-קאַסטען. 9,15 קאָנצערט. 9,45 האַנקאַ אָרדאָנובנאַ אין איהר רעפּערטואַר. 10.15 קאָנצערט. 11,00 ידיעות, קאָמוניקאַטען. 11,05 טאַנץ-מוזיק.

פון אויסלאַנד

7,05 ריגאַ — אָטערעטקע. 8,10 קאָפּענ־האַגען — ווינער אָווענד. 9,00 וויען — סימפ. קאָנצערט. 9,00 לאָנדאָן — מוזיק, קאָמעדיע. 10,35 לאָנדאָן — אָראַטאָריום „משיח״ פון הענדעל.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי — — — —	82.50
3 פּראָצענטיגע בוראָוולאַנע —	38.25
4 „ דאָלאַרובקאַ —	48.75
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)	54.75
8 „ וואַרשאַווער פאָנד-בריף	48.88
8 „ לאָדזער „ „	46.00
ענגלישער פונט — — —	29.17
דאָלאַר — אָפיצ. 5.77, נישט אָפיצ. —	5.70
גאָלד-דאָלאַר — — — —	9.00
גאָלד-רובל — — — —	4.70
דייטשער מאַרק — — —	2.12

Dr. med.

Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאָכמ.

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פאַר וועגערישע און געשלעכטס-קראַנק.

צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32.

נעהמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָווענד, זונטאָג פון 9—11 בייטאָג.

Dr. Wołkowyski

ציגעל-גאַס 4, טעל. 216-90

נעהמט אָן אין הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע

אויפנאַהמס-שעה׳ן פון 8—1 מיטאָג און 5—9 אָווענד.

דער ארץ־ישראל־פילם „סאבראַ" און „ראַקסי"

דער ארץ־ישראל פילם „סאבראַ" וואָס ווערט איצט געוויזען אין „ראַקסי" געהערט צו די בעסטע פאַלעסטינער־פילמען, וואָס מיר האָבען ביז איצט געזעהען. מען קאָן אָבער נישט זאָגען, אַז דער פילם איז אַ פאַלשטענדיגע דערגרייכונג פון דער פילם־פראָדוקציע, טעכניש קאָן מען דעם פילם נישט פערגלייכען מיט די פילמען פון דער אַמעריקאַנישער אָדער פראַנצויזישער פילם־פראָדוקציע, וועלכע האָבען שוין אינגאַנצן דערגרייכט אַ רייכע פערגאַנגענהייט.

אין „סאבראַ" זעען שטאַרק בולט די ערשטע שריט פון דער פילם־פראָדוקציע אין פאַלעסטינע, וואו עס בויט זיך אַ ניי יודיש לעבען.

„סאבראַ" ווירקט אָבער מיט דער האַנדלונג, וואָס פיהרט איין דעם צושויער אין דעם מערקווירדיגען חלוצישען לעבען פון יודישען אויפבוי אין א״י.

מען זעהט מיט שפּאַנונג די איבערראַשענדע אַנשטרענגונגען, וואָס די יודישע חלוצים ווענדען אָן אין דעם לאַנד, כדי צו פערוואַנדלען וויסטע בישען אין פרוכטבאַרע ערטער.

דעם שטאַרקסטען איינדרוק מאַכען די סצענעס ביים גרובען דעם ברונעם, דאָ קומען אַרויס העכסט דראַמאַטישע מאָמענטען, וואָס רייסען מיט דעם צושויער.

די סצענעס, ווען עס בעווייזט זיך וואַסער אין דעם אויסגעגראָבענעם ברונעם, קאָן מען פּערעכענען צו די שענסטע שאַפונגען אין דער פילם־קונסט בכלל.

דאָס שפּיל פון די „הבימה"־אַרטיסטען איז אויסגעצייכענט, מאַנכע פון זיי בעווייזען זיך אַלס גלענצענדע פילם־אַקטיאָרען.

רינג-קאַמף-טורניר אין „טאַבאַרין"

נעכטען האָבען געקעמפט: באַראָוויאַק — מאַרטאָן, דער קאַמף איז געפיהרט געוואָרען זעהר שעהן ביידע קעמפער האָבען אַרויסגעוויזען אַ הויכע טעכניק. דער רעזולטאַט — אונענטשידען.

אין דער צווייטער פּאָר בעזיגט דער יודישער אטלעט זעלקאָוויטש פּאַשקאָו׳ן אין דער 6 מינוט.

דער דעצידירענדער קאַמף פון זאַרעמבאַ און דעם נעגער סאַם־סאַנדי, האָט אין דער 17 מינוט געבראַכט א זיג פאַר זאַרעמבאַן.

היינט קעמפען: 1) שטיבאַר — זעלקאָוויטש, 2) פּאַשקאָו — סקראַבאַקאָוו, 3) מיכעלזאָן — קירילענקאָ.

א סענסאַציע האָט אַרויסגערופען די ווענדונג פון דעם אַמאַטאָר איליאַ סקראַבאַקאָוו (אַ סטודענט פון דעם קיעווער אוניווערזיטעט), אַז ער רופט אַרויס אַלע אַטלעטען צום קאַמף. ער טרעט שוין היינט אויף אין קאַמף מיט פּאַשקאָו׳ן.

נייעס פון פעטריקאוו און דער סביבה

(שטעלפאַניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

30-יעהריגער יובל פון ד״ר ווינציהער

פעטריקאווער יודישע בעפעלקערונג גרייט זיך צו דער יובל-פייערונג

דער אין פּיעטרקאָוו בעקאַנטער און זעהר געאַכטעטער יודישער דאָקטאָר לעאָן ווינציהער, וועט אין די נאָהענטסטע טעג פייערען דעם 30 יעהריגען יובילעאום פון זיין פרוכטבאַרע אַרבייט אין יודישען שפּיטאָל, וואו ער איז אָרדינאַטאָר.

אויף דער איניציאַטיוו פון בעל־היובל איז ביים יודישען שפּיטאָל אויסגעבויט געוואָרען אַ נייער מאָדערנער שפּיטאָל־בנין אויפ׳ן נאָמען פון זיגען עסקן ה׳ בראַון און פרוי. דאָס יודישע פּיעטרקאָוו גרייט זיך צו דער דאָזיגער יובל-פייערונג.

דער געוו. פּיעטרקאָווער ראַטמאַן פּינקוסשע גוטש האָט אָנגעשריבען אַ זעהר אינטערעסאַנטע מאָנאָגראַפיע פון יובילאַר (ג.)

„מכבי"-פערבאַנד אין פעטריקאוו בויט אַן אייגענע הויז

בוי-אַרבייטען פאַנגען זיך אָן דעם קומענדיגען פריהלינג

אויף דער לעצטער פערוואַלטונגס־זיצונג פון ספּאָרט־פערבאַנד „מכבי", איז אויסגעשען אַנדערען בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען בויען אַן אייגענע הויז פון „מכבי־פערבאַנד" אין פּיעטרקאָוו.

דער פערוואַלטונג „מכבי" האָט לעצטענס אונטער־גענומען אַן אַקציע צו בויען אַן אייגענע הויז, וועלכע זאָל אויסגעבויט ווערען אויפ׳ן פּלאַץ פון יודישען דאָבראָשינאָשטש (פּילסודסקיעגאָ 23).

דער ענין איז בעטראַכט געוואָרען אויפ׳ן לעצטען מכבי צוזאַמענפאָהר אין וואַרשאָ, וואו די פּיעטרקאָווער מכבי־דעלעגאַטען פּרעזעס ד״ר שטיינבערג און וויצע פּרעזעס לייזער אָוויטש האָבען ענערגיש אונטערשטיצט דעם פּראָיעקט.

דער צוזאַמענפאָהר האָט זיך זעהר פּיינסט בעצויגען צו דעם פּלאַן, ס׳איז דערום צו דערוואַרטען, אַז די בוי־אַרבייטען פון דעם „מכבי" הויז אין פּיעטרקאָוו וועלען זיך אַנהויבען דעם קומענדיגען פריהלינג. (ג.)

פון פערב. פון יודען ג׳ אנטייל-נעמער אין פוילענס בעפרייאונג

קאָנסטיטואירט די נייע פערוואַלטונג

די נייע פערוואַלטונג פון „פערבאַנד פון יוד. געוו. אַנטיילנעמער אין דער בעפרייאונג פון פּוילען" האָט זיך קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדען אופן: פּרעזעס — יעקב שפּילפאָגעל. מיטגלידער: ד״ר מאַקסימיליאַן שפּילפאָגעל, ד״ר שאַר, אַדוו. סעקרעטער און ראַמאַן שאַץ, פּערטרעטער: ד״ר גריצבערג און י. אַבראַמאָוויטש. (ג.)

א דאַנסינג אין „הרצליה"-זאַל

לטובת די פעטריקאווער יודישע ארבייטסלאָזע סעזאָן-אַרבייטער

קומענדיגען שבת קומט פאָר אין זאַל „הרצליה" אויף דער גאַרבאַרסקאַ גאַס אַ דאַנסינג לטובת די פּיעטרקאָווער יודישע אַרבייטסלאָזע סעזאָן־אַרבייטער, וועמענס צאָהל ס׳דערגרייכט 120 משפחות אַרום 500 נפשות.

ס׳איז צו האָפען, אַז די פּיעטרקאָווער יודישע בעפעלקערונג וועט וואַרים אונטערשטיצן די אַקציע. (ג.)

צענטראַלע פון אַרב. ספּאָרט־קלוב „שטערן" אין וואַרשאַ.

פּרייז פאַר 10 טעג, פולער אויסהאַלט (4 מאָל טעגליך עסען) צוזאַמען מיט רייזע־הוצאות—60 זל.

די קאָלאָניע געפינט זיך אין איינע פון די שענסטע ווינקעלעך פון זאַקאָפּאַנע.

די צאָהל ערטער איז אַ בעגרענעצטע.

איינשרייבונגען און גענויע אינפאָרמאַציעס — אין דער באַראָכאָוו־ביבליאָטעק (אל. קאָשטשוש־קי 9) טעגליך פון 7 ביז 9 אָוונט.

געזעלשאַפט „קולטור־ליגע" לאָדז

הנחה בילעטען אין שטאָטישען טעאַטער און אויף אַלע קאָנצערטען אין פילהאַרמאָניע ווי אויך אין קינאָס.

די טעאַטראַל־ אַרטיסטישע אָפּטיילונג גיט אַרויס הנחה בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען אין שטאָטישען טעאַטער צו ביליגע פּרייזען.

די אָפּטיילונג גיט אַרויס הנחה־בילעטען אויפ׳ן קאָנצערט פון דער בעריהמטער קינסטלערין ע ר י ק אַ מ א ר י נ י, וואָס קומט פאָר דאָנערשטאָג דעם 14־טען ד. ח. אין פילהאַרמאָניע.

די הנחות זענען זעהר בעדייטענדיגע. אין די טעג וועט די אָפּטיילונג אַרויסגעבען הנחה־בילעטען אין די בעסטע קינאָס ביי אונז אין שטאָט.

די הנחות וועלען זיין אויף אַלע פּלעצער און זיי וועלען זיין גילטיג אויף אַלע סעאַנסען.

בילעטען צו בעקומען יעדען טאָג פון 10–3 און 9.30—4.30 אָוונד אין סעקרעטאַריאַט פון „קולטור־ליגע" זאַכאָדניאַ 68 (פראָנט פאַרטער טעל: 191-15.

שפּראַך-קורסן

ס׳ווערען נאָך אָנגענומען איינשרייבונגען אויפ׳ן קורס פון ענגליש, פראַנצויזיש, רוסיש און עספּעראַנטאָ. דער אָפּצאָל פאַר אַ גאַנצען קורס איז 10 זל. (עספּעראַנטאָ 7 זל.) איינשרייב געלד 1 זל.

איינשרייבונגען אויפ׳ן קורס פון ד״ר גרינבלאַט.

ס׳ווערען נאָך אָנגענומען איינשרייבונגען אויפ׳ן קורס פון ד״ר גרינבלאַט וועגען סעקסועלע היגיענע. די צאָהל פּלעצער איז בעגרענעצט.

איינשרייבען זיך קאָן מען יעדען טאָג פון 10–3 און 9.30–4.30 אָוונד אין סעקרעטאַריאַט פון קולטור־ליגע, זאַכאָדניאַ 68 (פראָנט, פאַרטער) טעל. 191-15.

גראָסער־ביבליאָטעק אין לאָדז, זאַכאָדניע 68

דער חודש דעצעמבער איז דערקלערט געוואָרען אַלס ווערבי־חודש פאַר נייע לעזער. אין דער ביבליאָטעק געפינען זיך די בעסטע אויסגאַבען אין דער יודישער און פּוילישער שפּראַך, רייכע קינדער־אָפּטיילונג, חודש־אָפּצאָהל פון 40 גר. אָן. ביים איינשרייבען זיך אין דעם חודש — גרויסע הנחות. די איינשרייבונגען קומען פאָר יעדען טאָג פון 1 ביז 3 נאָכמ. און 6 ביז 10 אָוונד, שבת פון 10 ביז 2. און פון 5 ביז 8 אָוונד.

מעלדונגען

הנחה בילעטען אין אַלע קינאָס און אין פילהאַרמאָניע אין דער ביבליאָטעק א. ג. ב. באַראָכאָוו אל. קאָשטשושקי 9

די קולטור־קאָמיסיע ביי דער ביבליאָטעק גיט אַרויס הנחה־בילעטען אין אַלע קינאָס און אין פילהאַרמאָניע.

צווישען אַנדערע הנחה־בילעטען אויף דעם קאָנצערט פון דער בעריהמטער פידלערין עריקאַ מאָריני, וועלכער קומט פאָר דאָנערשטאָג ד. 14 אין פילהאַרמאָניע. הנחה־בילעטען אויף דעם פאַלעסטינע פילם „סאַבראַ" אין „ראַקסי" די הנחות זענען זעהר בעדייטענדע.

די ביבליאָטעק איז טעטיג טעגליך פון 10 פריה ביז 2 נאָכמ. און פון 4 נאָכמ. ביז 10 אָוונד.

אַ הנחה סעאַנס אין קאַפּיטאָל, שבת ד. 16 האַלב 11 פריה קומט פאָר אין קינאָ־טעאַטער קאַפּיטאָל אַ הנחה סעאַנס מיט אַ טאָקעלטען פּראָגראַם. עס ווערט געגעבען „די נאַכט אין קאַירא" מיט נאָוואַרא, און „דאָס נייע פאַלעסטינא" בילעטען פון 25 גר. שוין צו בעקומען אין באָרעל פּאַראַיין (בושעושיבער 5 און אין ביבליאָטעק.

טוריסטישע קאָלאָניע אין זאַקאָפּאַנע

אין דער באַראָכאָוו־ביבליאָטעק (אל. קאָשטשושקי 9) ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען אויף דער טוריסטישער קאָלאָניע, וועלכע ווערט איינגעאָרדענט אויף דעצעמבער אין זאַקאָפּאַנע.

די קאָלאָניסטען וועלען אויך קענען אָנטייל־נעמען אין נאַרטען־קורס, וועלכער וועט אָנגעפיהרט ווערען דורך אַ רוטינירטען אינסטרוקטאָר פון דער

ס׳ווערען געזוכט
אינקאַסענטקעס
אין פאַראיין „משמרת החולים". לימאַנאָווסקיעגאָ 6.
צו מעלדן זיך אין דער קאַנצעלאַריע טעגליך פון 11 ביז 1 מיטאָג. 6738

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

ראַקאַלען
אָבצוגעבען אַ צימער פאַר איינעם אָדער צוויי יונגעלייט מיט בעקוועהמליכ־קייטען אויף פּיעטריקאָווער 37, קוואַר־טיר 71, ז. 9739

פערשידענעס
דיפּלאָמירטע פּיעלעגניאַרקע נעהמט אָן זאַסטרשיקען, מאַסאַזשען, אויך דיזשו־רירען. טעלעפאָן 118-94. 6740

בוכהאַלטער און רוטינירטער בי־לאַנסיסט מיט לאַנגיעהריגער פּראַקטיק האָט נאָך איינינגע פרייע שטונדען. פאַר אַנערקענען די ביכער גאַראַנטיר איך מיט קויציע. פּרייזען מעסיגע. 6574
Leon Krell, Piotrkowska 86, m. 37

דיפּלאָמירטער בוכהאַלטער נעמט אָן צו פיהרען ביכער פאַר אַ מעסיגען פּרייז. זיך ערקונדיגען ביי רייבענבאַך, זשיראָו־סקאַ 12, טעל. 202-48. 6732

אַ לער־יונגעל ווערט געזוכט ביים דאַמען - שניידער א. סקיאָווסקי, פּראַ־גנאַ 10. 6741

שיימלען
מים פאַריזער שריגדן און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט אויף אַנדולאַציע און מאַניקור ביי קערש, סקווערא וואַ 15

לעכער
צו וועש און הענט־שקעס ווערן געמאַכט שרודמיעסקאַ 8. 6742

די פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאָדז פּערעפענטליכט הערמיט
א קאָנקורס
אויף 4000 קערץ קוילן יוליוש־קאַזשימיעזש
וועגען די בעדינגונגען קען מען זיך ווענדען אין דער קהלה־קאַנצעלאַריע אין די אַמט־שעה׳ן.
אָפּערטען דאַרפען אָפּגעגעבען ווערען אין פערמאַכטע קאָנווערטען אין קאַנצעלאַריע פון דער יודישער קהלה יעדען טאָג אין די שעה׳ן פון 9 אין דערפריה ביז 3 אַ זייגער נאָכמ ביז מאָנטאָג, דעם 18 ה.ח. מאָנטאָג—ביז 7 אַ זייגער אָוונד.
לאָדז, ד. 13 דעצעמבער 1933.

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med. M.
Eljasberg
80 פּיעטריקאָווער 80
טעל. 117-87.
נעהמט אָן פון 3–5 נאָכמיטאָג.

Dr.
S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און פון 4–9
זונטאַג און יום־טוב פון 8–2 נאָכמ.

כירורגישער קאַבינעט
Dra med.
M. Kantor
איז געוואָרען איבערגעטראַגען אויף זשעלאַנאַ 5
טעל. 112-22
נעהמט אָן פון 1–3 און פון 6–8 אָוו.
לעטשניצע־פּרייזען.

רוטינירטע
קראַנקען־שוועסטער
נעמט אָן:
דיזשורען, מאַסאַזשן און איינשפּריצונגען.
טעלעפאָן 157-49

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
אַנדזשעיאַ, 5 טעל. 159-40
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאַג און יום־טוב פון 9 1 פאַרטאַגס.
בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.
ALBERT GOTLIEB
אַקושער און פרויען־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 26 טעל. 177-50.
נעהמט אָן פון 9–11 און פון 4–7 אָוו.

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med.
J. Szreiber
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אָפּעראַציעס, אַפּאַראַטגנקעס, היילט ווילקעס א.ש.וו.
נעמט אָן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אָוו.
לעטשניצע־פּרייזען.

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med. פון
A. FORSZANSKI
Piotrkowska 101
tel. 210-76
נעהמט אָן פון 1–2 און פון 5–7 אָוונט
אָפּעראַציעס, אַפּאַראַנקעס, קוואַרץ, דיאַטערמיע א. ז. וו.
לעטשניצע - פּרייזען.

זיכערע הילף און א רפואה!
אהן אָפּעראַציע, אהן בלוט, אהן אַ מעסער און אהן בלוט־פער־גיפטונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין נוח, פאַר הויקערס אהן פיס.

פערלאָזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל־ברוך ווערט גרויס ווי אַ מענשען־קאָפּ, און עס טרעט אריין אין דעם כיס איז דער קראַנקער אין אַ גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעלע גומענע מאַנ־מאַכערישען בעזשטימונג; זיכער דעם שטאַרקסטען ברוך, אויך פאַר הויקערס, דייטשגען ספּעציעלע הייל־גאַרטעלען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרומטע פיס און פלאַכ־פיס, ווי אויך קינסטליכע גליידער.
עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

אכטונג
זייט דעם ערשטען אָקטאָבער ד. י. ווערען אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעדישע הייל־אַנשטאַלט נור פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט.
איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל־אַנשטאַלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעהמען אויך אָן פּערזיכערטע פון דער קראַנקען־קאַסע.
דאַנקזאַגונג.
דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאַנק דעם ה׳ דיר. י. ראַפּאַפּאָרט (וואָלטשאַנסקאַ 10), דעם בעריהמטען ספּעציאַליסט פאַר רופּטור־קראַנקהייטען פאַר זיין אָנלעגען מיר אַ הייל־אָרטאָפּעדישען באַנדאַזש, פון וועלכען כ׳בין זעהר צופרידען. איך פיהל מיך זעהר גוט און האָב אויסגעמיטען אַ זעהר געפעהרליכע אָפּעראַציע און איך בעט די דאָזיגע דאַנקזאַגונג אין דער פּרעסע צו פּערעפענטליכען.
גאָליע שמשטשינער, אל. 1. מאַי 36 (געוועלב־אינהאָבער).

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.